

AZ
ÉRMELLÉRI REF. EGYHÁZMEGYE

1909. ÉVI OKTÓBER HÓ 7-IK NAPJÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

48

1909.
KOHN SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJA
SZÉKELYHID.

A Z

ÉRMELLÉRI REFORM. EGYHÁZMEGYE

1909. ÉVI OKTÓBER HÓ 7-IK NAPJÁN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZÉKELYHID,
KOHN SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJA
1909.

Az
érmelléki református egyházmegye

1909. évi Október hó 7-ik napján

Székelyhidon tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

JELLEN VOLTAK :

Marjay Péter esperes és *Fényes Endre* egyházmegyei
gondnok elnöklete alatt.

a) Tanácsbírák :

Egyházi részről :

Vecsey Sándor,
Szathmári Sándor,
Bányai László,
Fazekas Imre,
Végh József.

Világi részről :

Konrád László,
Magyary Miklós,
Dr. Babós János.

b) Tisztviselők :

Egyházi főjegyző : Fazekas Imre.
Egyházi aljegyző : Balogh Ferencz.
Világi főjegyző : Kovács András.
Egyházmegyei pénztárnok : Vecsey Sándor.
Egyházmegyei számvevő : Bányai László.
Egyházmegyei ügyész : Dr. Várady Miklós.

c) Az egyházak képviselőiben :

- Albis : Kalas István l., Bereczki Sándor g.
 Álmosd : K. Tóth Sámuel l., Bihari József g.
 Apát-Keresztur : Csuka Ferencz l., Borbély Sándor g.
 Asszonyvására : Vecsey Sándor l., Baranyi Lajos s. l.
 5 Bagamér : Bányai László l., Bertalan Dániel g.
 Bályok : Molnár Mihály l., Debreczeni József g.
 Bogyoszló : Jakab József l., Gáspár József g.
 Bihar-Diószeg : Veress István l.
 Bihar-Félegyháza : Végh Lajos l., Marjai Imre g.
 10 Csokaly : Simon Elek l., Széll Sándor g.
 Ér-Adony : Laczák Dezső l., Tóth Lajos g.
 Ér-Keserű : Fazekas Imre l.
 Ér-Köbölkut : Varga Béla l., Venczel Lajos g.
 Ér-Mihályfalva : Szathmári Sándor l., Konrád
 László pr.
 15 Ér-Olaszi : Dajka István l., Kállai Imre pr.
 Ér-Semjén : Végh József l., Béres Sándor g.
 ÉrTarcsa :
 Felső-Ábrány : Debreczeni László l.
 Gálos-Petri : Takács Zsigmond l.
 20 H.-K.-Szt.-Imre : Lovász Béla l., Körösi Ferencz g.
 H.-K.-Szt.-Miklós : Silye Gábor l., Bagdán János g.
 Kokad : Bodor Pál l., Holló Antal g.
 Kézt : Balogh Imre l.
 Kis-Kereki : Lengyel Pál l., Hajdu József tanító pr.
 25 Kóly : Szentkirályi Károly l., Fodor Gábor g.
 Margitta : Balogh Ferencz l., Ungvári Lajos főg.
 Micske : Rátz Lajos l., Barabás Imre g.
 Monostor-Petri : Dobozy Mihály főg.
 Nagy-Léta : Marjay Péter l.
 30 Ottomány : Szabó Mihály l.
 Piskolt : Ablonczy Béla s. l., Erdei Gábor tanító pr.
 Poklostelek : Kiss Sándor l., Karajos Imre g.
 Szalacs : Nagy Imre l., Deák Sándor tanító pr.
 Székelyhid : Szabó Zoltán l., Magyary Miklós főg.,
 Somogyi Mihály g.
 35 Szentjobb : Holló József l., Balogh Sándor g.
 Széplak : Donáth László s. l.
 Tóti :

Uj-Léta : Nagy Sándor l., Kovács Bálint g.
 Vajda : Magyarai Gábor l., Borbély József g.
 40 Vedres-Ábrány : K. Szabó József l., Mészáros Bálint g.

d) Választott tanító-képviselők :

Hajdu József (Kis-Kereki) Molnár Antal (Bagamér)
 Kiss Lajos (Bihar-Diószeg) Szathmári Károly (Bályok)

1. sz. Marjay Péter esperes, egyházi elnök, Istenhez emelt búzgó imádságban, kegyelettel emlékezik meg Kálvin János nagy reformátorunkról, születésének négy-százados évfordulója alkalmából, s áldást kér közgyűlésünk munkálkodására. Majd szívélyesen üdvözölvén a szép számban megjelent tagokat, s jelezvén a gyűlés fontosabb tárgyait :

a gyűlést megnyitja

2. sz. A gyűlés megnyitása után egyházmegyei közgyűlésünk állandó alkotó tagjai, az egyház képviselői, a lelkészek és gondnokok össze számláltatván.

Megállapítja közgyűlés, hogy az elől megnevezett tagok az elnökséggel együtt összesen 75-en vannak jelen és hogy Ér-Tarcsán s Tótin kívül egyházmegyénk mindenik egyháza, lelkésze, gondnoka vagy megbízottja által képviselve van.

Fráter Zoltán és Dobozy Kálmán világi tanácsbírák, Végh István világi aljegyző részint betegség, részint másnemű elfoglaltság miatt elmaradásukat az esperesi hivatalnál előzetesen bejelentvén, ugyszintén a többi meg nem jelentek is magukat kellőképen kimentvén, távol maradásuk igazoltatott.

3. sz. Esperes Ur indítványozza, hogy a Kálvin János emléke a jubileumi év alkalmából örökítessék meg az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvében.

Egyházmegyei közgyűlésünk Esperes Ur indítványát, az azt indokoló szép, lelkes szavak s méltató beszéd fölemelő hatása alatt egyhangulag elfogadja.

Egyházmegyénk Kálvin János születésének négyszázados évfordulóján, buzgó hálát ad az isteni gondviselésnek, a ki az idők teljességében előhívta a Krisztus evangéliomi egyházának, a megtisztított vallásnak legerősebb bajnokát; a kegyeletes hála örökké élő érzéseivel, mélységes csodálattal emlékezik meg a legnagyobb reformátorról, a hitjavítás hőseinek és nagyjainak legelsőjéről, református egyházunk megalapítójáról, Kálvin Jánosról, a ki töredékeny gyenge testében isteni szikrát, égi lángot hordozott, a ki rendkívüli egyénisége, tüneményszerű pályafutása, életének küzdelmekben, drámai fordulatokban gazdag eseményei folytán világtörténelmi alakká emelkedett, a ki fényes tehetségei, óriási tudományossága, lankadatlan tevékenysége, törtehetetlen akaratereje, vaskövetkezetessége s egyszersmind szikla-szilárd hite, puritán egyszerűsége, apostoli lelkülete, s buzgósága által világvalássá tette a református vallást és így magyar nemzetünk vallási és politikai történelmére is maradandó mély hatást gyakorolt, a mennyiben a kálvinista hit, az ugynevezett magyar vallás századokon át legerősebb fenntartó oszlopa volt a magyar nyelvnek, a lelkiismereti, polgári és nemzeti szabadságnak, a magyar alkotmányos életnek. Ugyanazért egyházmegyénk is egy szívvvel — lélekkel csatlakozik azon ünnepléshez, a melylyel a világ összes reformátusai adóznak ez évben a Kálvin szellemének és Kálvin János nagy reformátorunk nevét és emlékét hálás kegyelettel, áldó emlékezéssel örökíti meg egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében.

4. sz. Esperes betérjeszti szokott időszakai jelentését, az általa tavaszi közgyűlésünk óta végzett fontosabb elnöki intézkedésekről, a következőkben.

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Tavaszi egyházmegyei gyűlésünk óta, egyházmegyénk életében történt fontosabb eseményekről időszaki esperesi jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

A Hegyközszentimrei üresedésben levő lelkészi állás, miután az özvegy minden illetménye kiegyenlítettet, június 6-án Végh József és Magyary Miklós tanácsbíró urak vezetése mellett betöltetett. Megválasztatott szótöbbséggel Lovász Béla kabai segéd lelkész, hivatala július 11-én leendő elfoglalására az engedélyt kiadtam. A székfoglalón Magyary Miklós tanácsbíró urral megjelentem s nevezett új lelkészt hivatalába beiktattam.

Donáth László Hegyközszentimrei, az egyházkerületi elnökség által kibocsátott segéd lelkészt hasonló minőségben Széplakra nagytiszteletű Takács József ur mellé a püspöki hivatal értesítése után áthelyeztem.

Az egyházkerületi gyűlésre tartozó ügyeket felterjesztettem.

Az albisi egyháznak 4000, az éradonyi egyháznak 4500 korona iskolaépítési kölcsön felvételére engedélyt adtam.

A tanítói karban következő változások történtek:

Varga Mihály Kólyról, Hegyközszentmiklósra választott meg ideiglenesen; nem lévén tanítói oklevele, közöltem vele a tanfelügyelő azon átiratát, hogy a tanítás jogát tőle megvonja, az oklevél legrövidebb idő alatti megszerzésére utasítottam. Átiratomra a tanfelügyelő tudomásul vette, hogy oklevelét december hóban meg akarja szerezni s így az erélyesebb intézkedést félévig függőben tartja.

Új iskolák építettek Albison, Asszonyvásárán, Éradonyban és Micskén.

Új tanítói állások sznrveztek Albison, Asszonyvásárán; és Micskén.

Az új állások választás után be lettek töltve, Diószegen egy állás, a múlt iskolai év második felében ideiglenesen volt netöltve, most ez az állás is állandóan betöltetett, valamint a szalacsi kántortanítói állás is. A választásokról szóló jelentés egyenként napirendre kerül, azok megerősítését kérem.

A Kir. Tanfelügyelőség jelentése folytán a közigazgatási bizottság folytonosan s olykor erőltetett és tulságba vitt követelésekkel áll elő, felekezeti iskolánkkal szemben. Folyó évi július 7-én 1219:3340/1909 kb. szám alatt egyházmegyénk kebelében 27 egyház iskolájára vonatkozólag tett megjegyzéseket. A megkeresés alapján mindenik egyházzal közöltem az iskola fejlesztésre vonatkozó követelményeket; a válasz mindenünnen meg is érkezett.

A válaszok többé kevésbé kielégítőek, amennyiben mint jeleztem is már új iskolák is épültek, a berendezések, felszerelések és átalakítások pedig részint folyamatban vannak. részint kilátásba helyezettek. Minthogy azonban az átalakításokra vonatkozólag a minisztertől engedélyezett 3 év a beállott iskolai évvel letelik s ebben az évben az 1907 évi XXVII. t.-cz. 33 §-ában elsorolt követelményeknek mindenütt eleget kell tenni, komolyan ajánlom s az egyházmegyét is kénytelen vagyok kérni, méltóztassék az egyházaknak meghagyni, hogy a követelményeknek az év folyamán eleget tegyenek, mert különben a korpótlékok, fizetés kiegészítések megvonásáról s az iskola bezárásáról szóló fenyegetések soha meg nem szűnnek. A magam részéről nem nézem közönnyel s nem fogadom bárgyu megadással ezeket a fenyegetéseket s hivatali hatáskörön belől eső minden eszközzel és eréllyel igyekezem védeni egyházunk és felekezeti iskoláink érdekeit, amennyiben a követelményekkel szemben a lehetőségig elnézést és az átalakítások végrehajtására halasztást kérek, de véleményem szerint ebben a kérdésben az egyházi felsőbb hatóságoknak is állást kell még foglalni, mert az iskolafenntartó egyházak nem képesek mindjárt a sokszor erőltetett követelményeknek megfelelni. Szükségesnek láttam ezekre az egyházmegye figyelmét már most felhívni.

Ezenkívül jelentem még, hogy a népiskolai tökesegélyből az e czimen tavaszi egyházkerületi gyűlés alkalmával

kiosztott 24000 koronából egyházmegyénk két egyházának Éradonynak és Apátkeresztornak 3—3 ezer kor. adatott.

A tanítói karban még azon változás történt, hogy Pálfi Miklós mihályfalvai tanító, hosszas előismerést érdemlő szolgálat után nyugalomba vonult. Isten áldása kísérje a jó és hű szolgát élete fogytaig.

Végül, hogy valami jót is felemlitsek jelentem, hogy egyházmegyénk két kiváló tanítója u. m.: Milotai Lajos albisi, Dobó Gyula margittai tanító azon kitüntetésben részesült, hogy a 200—200 kor. személyi pótlékot a közoktatásügyi Minister részökre kiutalta. Örvendetes tudomásul szolgálhat ez az egyházmegyének is, mert igazán érdemes tanférfiakat ért a kitüntetés.

A tanügyi állapotok után jelentem még, hogy Laczák Dezső, Szabó Zoltán, Dajka István lelkészek nyugdíj-intézeti okmányait a végrehajtó bizottsághoz felterjesztettem; Szentimrei és Szentmiklós-i lelkészek fizetés kiegészítés iránti kérvényét, ugyszintén a csokalyi egyház adócsökkentési segély iránti kérvényét felterjesztettem.

A szentelésre menő lelkészek számára bizonyítványt adtam.

A segédlelkészekről szóló kimutatásokat a püspöki hivatalhoz felterjesztettem.

A kanonika visitációt előkészítettem.

A hozzám küldött adóhátrány kimutatásokat megerősítve behajtás végett illetékes szolgabirói hivatalokhoz áttettem.

Laczák Dezső éradonyi lelkész és Tóth Lajos gondnoknak egyházuk által Jakab József volt lelkészek ellen indított perében május 4-ikén hozott egyházmegyei közigazgatási bírósági ítélet ellen beadott fellebbezősöket, mely ide junius 24-én érkezett, akkor, mikor már az ítéletet a felsőbb bíróság is jóváhagyta, mint elkésettét visszautasítottam, e visszautasítás ellen beadott fellebbezősöket a püspöki hivatalhoz felterjesztettem.

Bacza Illés érkeserüi tanítónak állami anyakönyvvezető helyettesé kinevezhetésére az egyházi törvények VI. t.-cz. 39. §-a alapján engedélyt adtam.

Bod Lajos margittai tanítónak pedig megengedtem, hogy az ottani hitelszövetkezethél könyvelői munkát végezzen. Mindkettőre egyaránt önként értetik, hogy ezen

mellékfoglalkozásokat csak tanítási órán kívül végezhetik.

Jelen egyházmegyei gyűlésünket összehívtam ; a beérkezett ügybarabokat előadók között szétosztottam ; a tárgysorozatot minden lelkészi hivatalnak s világi tisztviselőknek megküldtem.

Jelentésem tudomásul vételét kérve tisztelettel vagyok

Nagylétán, 1909. október 5.

Marjay Péter, s. k.
esperes

Közgyűlés a jelentést, ugy általánosságban mint egyes részleteiben tudomásul veszi s az abban foglalt elnöki intézkedéseket helyben hagyja és megerősíti s míg egyrésztől őszinte elismerésének és köszönetének ez uton is kifejezést ad Nagytiszteletű Esperes urnak az iskola-fenntartó egyházak érdekeinek, a közigazgatási bizottság által nem ritkán tulságba vitt követelésekkel szemben tanusított védelmezéséért, másrésztől a legkomolyabban felhívja az iskola-fenntartó egyházakat, hogy az iskoláknak az 1907 évi XXVII. t.-cz. 33 §-ában megkivánt fokozatos fejlesztésére minden lehetőt elkövetni és az előirt követelményeknek 1910 júniusig eleget tenni teljes erejükből igyekezzenek.

Közgyűlés az esperesi jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni rendeli.

5. sz. Esperes beterjeszti a kánon szerü egyházlátogatásáról szóló jelentését a következőkben :

Esperesi jelentés

az érmelléki ref. egyházmegye 1908. évi szellemi és anyagi állapotáról.

Nagytiszteletü és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés !

A törvényszerü egyházlátogatást a margittai körben magam végeztem Magyar Miklós v. tanácsbíró és Kis Sándor dékán urak társaságában. A bihardiószezi körben Végh József egyházi, Fráter Zoltán világi tanácsbíró, Könyves Tóth Sámuel dékán; a székelyhidi körben Szathmári Sándor egyházi tanácsbíró és Lengyel Pál dékán; az érmihályfalvai körben Fazekas Imre egyházi tanácsbíró és Molnár József dékán végezték a visitatiót elismerésre méltó buzgalommal, kiknek e helyen fejezem ki őszinte köszönetemet.

A beérkezett egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a következőkben van szerencsém egyházmegyénk anyagi és szellemi állapotáról szóló jelentésemet egyházmegyei közgyűlésünk elé terjeszteni.

I. Vallásos erkölcsi állapot.

Ünnep- és vasárnapokon az istenitisztelek mindennütt megtartatnak s általában véve a templomot kivált délelőtt a hivek nagy buzgósággal látogatják.

Vasárnap délután már nem találkozunk a hivek oly nagy buzgóságával. Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek szerint káté magyarázatot tartanak 15 bibliamagyarázatot 5 egyházban; felváltva káté és bibliamagyarázatot 5 egyházban; míg a többiekben legtöbbször csak imával végzik az istenitiszteleket.

Még kevesebb a vallásos buzgóság nyilvánulása hétköznap. Mindössze 7 helyről van jelentve a mindennapi istenitisztelek, 14 helyen csak ritkán, ha a hivek

jőnek, a többi egyházakban csak adventben, bűnbánati héten, vagy emléknapokon tartanak isteniszteletet.

Hétköznapi bibliamagyarázat 17 helyen tartatik többnyire adventben.

A vallásos élet fokozására egyes vallásos iratok, főleg a téli ujság járatásán kívül (21 egyházba jár) alig történik némi intézkedés. Vallásos felolvasások Éradony kivételével seholsem tartatnak, jótékony egyletek nincsenek, sőt egyházi énekkar is mindössze három helyen található (Érmihályfalva, Piskolt, Szalacs.)

Növendékeink konfirmátiói oktatását 17 egyházban a lelkészek, 23 egyházban pedig a lelkészek utmutatása mellett a tanítók végézik.

A konfirmáció a helyi szokáshoz képest különböző időben történik. A legtöbb helyen 25 egyházban az iskolai év végén; 4 helyen áldozócsütörtökön; 3 helyen pünköst előtti vasárnapon; 2 helyen új kenyéri urvacSORA osztást előző vasárnap; egy helyen karácsonyban (Hegyközszentimre) egy helyen pünköst előtti szombaton (Kóly) s három helyen husvétől pünköstig terjedő időben tartatik meg.

Urvacsorával élők száma a 6 urvacSORA osztási alkalommal 37 egyházban 34·404. Egyáltalában nincs kitüntetve Érolasziban, Hegyközszentmiklóson és Ottományban.

Betegeknek az urvacSORÁT 27 egyházban csak rendszer urvacSORA osztás napján a többi 13 egyházban pedig kívánatra bármikor is kiszolgáltatják.

Baptisták találhatóak 26 egyházban és pedig 221 fi, 288 nő összesen 509; felekezeten kívül állók két egyházban (Margitta Vajda) 12 fi 5 nő összesen 17.

Egyházi szertartás mellőzése 13 egyházban fordul elő. Nem kereszteltetett meg 6 fiu 2 nő összesen 8, nem kért egyházi áldást 15 pár, szertartás nélkül temettetett el 3 fi és 2 nő.

Vad házaspár volt 110; viszálkodó házaspár 41.

Átlépett egyházunkban 8 fi és 10 nő összesen 18; kilépett tőlünk 3 fi 3 nő összesen 6.

A szegényekről legtöbb helyen a község gondoskodik, kiemelendő azonban, hogy 7 helyen az egyház részéről is történt gondoskodás. Bagamérban a szegény Ármós család belieknek kiadatott 80 korona, az iskolába járó

szegény gyermekek közt kiosztatott 320 korona. Bihar-diószegen a szegény gyermekek közt karácsonykor ruhát osztanak ki. Érmihályfalván a szegények gyermekei tandíj nélkül taníttatnak, ugyszintén Gálospetriben is 47 korona értékben. Értacsra 10 koronát fordított a szegények gondozására, Kóly 15 koronát egy szegény gyermek felruházására. A margittai egyház pedig egy jótékonycélú multság jövedelméből 43 kor. 33 fillért osztott ki a szegények között.

Az egyház és iskola javára az 1908. év folyamán a következő adakozások történtek :

Asszonyvásár : Vecsei Sándor lelkész 50 koronát adományozott iskolaépítés céljára. Az urasztalát kenyérrel és borral a hivek látják el 32 korona értékben	— — — — —	összesen	82.—
---	-----------	----------	------

Albis : Az urasztalát egész éven át kenyérrel és borral a hivek látták el.

Apátkeresztur : Egyházi bál jövedelme harangalapra 28 kor.	— — — — —		28.—
--	-----------	--	------

Bagamér : Kis Zsuzsánna, Jenei Sándorné adományozott 30 K-át ; Bályi Dániel (rozsváltságra) 50 K-át ; Ásztai Sándor (rozsváltságra) 50 K-át ; Vida Mária egyházcéljaira 15 K-át ; Bályi Dánielné templomkerítésre 10 K-át ; Halálozások alkalmával történt hagyományok összege 161·80 K.	— — — — —	összesen	316·80
--	-----------	----------	--------

Bályok : Orgona alapra adományoztak F. Herman Mihály és Trsai 103 K-át ; Szarvadi János 5 K-át ; Bánóczi Erzsébet 10 K-át ; Bernát Albert 5 K-át ; Sárközi András 4 K-át ; Koncz Sámuelné 20 K-át ; Legátus részére ad Gróf Károlyi Imre 60 K-át ; s Kovács András körjegyző szintén 60 K-át ; A Község népnevelési célokra 200 K-át ;	— — — — —	összesen	467.—
--	-----------	----------	-------

Bihardiószeg ; Borsos Istvánné keresztelő edényre takarót 10 K-át ; Sz. Szücs Józsefné ugyan e célra 15 K-át adományozott. Jakab Gábor adományozott 40 K-át ; Varga Sándor

Átvitel : 893·80

	Át hozat :	893·80
11 drb. bibliát 52 K. értékben. Templomi székek befestésére többen 203 K-át ; A polgári ifjuság műkedvelői előadása jövedelméből iskolai tan-szerek beszerzésére 120 K-át ; Szegény gyer-mekek felruházására bihardiószezi takarékpénz-tár 65 K-át ; hitelszövetkezet 20 K-át ; a község 30 K-át Az urasztalához adott kenyér és bor értéke 20 Kor. — — — összesen		575·—
Biharfélegyháza : halálozások alkalmával történt hagyományok összege 332 Kor.		332·—
Bogyoszló : Urasztalához adományozott kenyér és bor értéke 44 Kor. 40 fillér. Kesztyüs János nagyváradi műépítész és Zakar Kálmán margittai főkönyvelő titkár harangalapra 5—5 K-át adományoztak. — — — összesen		54·40
Csokaly : özv. Tóth Józsefné egyházi célra 4 K-át ; Farkas Gábor főgondnok szegény isko-lás gyermekek részére 47 K-át ; ugyancsak Far-kas Gábor főgondnok iskolatető kijavítására 40 K-át ; — — — összesen		91·—
Éradony : Egyház szükségletre gyűlt egy év alatt 18 Kor. 56 fillér, lelkész beiktatása alkal-mával iskolaépítésre 48 Kor. 10 fillér. Ez utóbbi célra Laczák Dezső lelkész 10·— Kis Sándor tanító 5 K-át ; adományozott.		81·66
Érmihályfalva : Urvacsorához többen ke-nyeret és bort adtak. Perselypénz 67·30		67·30
Felsőábrány : Templomépítésre gyűlt 500 Kor. Urasztalát egész éven át a hivek látták el 24. Kor. értékben. — — — összesen		524·—
Hegyközszentmiklós : Urasztalát a hivek látták el kenyérrel.		
Kécz : Az urasztalára ifj. Szabó János egy terítő álványt készítettett 6 Kor. értékben		6·—
Kiskereki : Az urasztalához kenyeret 6 iz-ben bort 2 izben adtak a hivek 15 korona értékben. Perselypénz 7·60 — — — összesen		22·60
	Átvitel :	2647·76

Áthozat: 2647·76
 Kakad: Harangpénz 14 Kor. perselypénz
 3·12 — — — — — összesen 17·12

Kóly: Az urasztalát kenyérrel és borral a hivek látták el.

Köbölkut: Többen az urasztalához kenyeret és bort adtak. Keresztelő edényre Végh Juliánna 100 K-át, külön jelentés tavaszi e. m. gyűlésen P. Nagy Sándorné 5 K-át, Horvát Miklós 12 K-át adományozott

117·—

Margitta: „Takarékpénztár“ 100 K-át „Népbank“ 80 K-át, „Kereskedelmibank“ 50 K-át adományozott egyházi és iskolai célokra. Egyházi bálók alkalmával templom javítás céljaira felülfizetés összege február 2-ikán 361 kor. 40 fill., június 8-ikán 257·90 Kor. Temetkezési társulat szegény iskolás gyermekek tandijára 133 K-át, többen szegény iskolás gyermekek felruházására 9 K 80 f. Porcsalmi István orgona javításra 16 K-át Pichelmajer Ferencz egyház céljára 10 K-át, szegények részére 2 K-át, Karl Sándor melki apát prelátnak templomjavítás céljára 1000 K-át, a mely adomány a tavaszi e. m. gyűlés 20 jkvi sz. alatt külön bejelentetett adományoztak. Persely pénz 123·16 K. Az urasztalának szükségét a hivek látták el. — — — — — összesen 2143·26
 Templomjavítás céljára adományoztak 2100 K-át. 2100·—

Micske: Rácz Lajos lelkész iskola építésre 500 K-át adományozott. 500·—

Nagyléta: M. Nagy Imre adományozott az egyház részére 200 K-át; Marjay Péter lelkész által az egyház részére felajánlott papilak évi hasznobére 200 k. Halálozások alkalmával történt hagyományok összege 210 kor. Nagylétai takarékosztöndíj adománya 20 korona. — összesen 630·—

Ottomány: Szilágyi Imréné egyház céljára 10 K-át, urasztalát kenyérrel és borral a hivek látták el. 10·—

 Átvitel: 8165·14

	Áthozat: 8165·14
Piskolt: Cs. Papp Zsigmond az egyház részére adományozott 4 K-át.	4.—
Poklostelek: Vas Imréné szül. Bede Paulina egy urasztali poharat adományozott az egyháznak 80 kor. értékben, ezenkívül Székely György orgonára 2 koronát. Borsoki Ferenczné templomjavításra 1 K-át. Urasztalára adott kenyér és bor értéke 36 kor. perselypénz 18 kor. 36 f. összesen	137·36
Szalacs: A község népnevelési segélye 59·74 kor. A szegény alapra adományoztak: Nagy Imre lelkész 28·40 K-át, Hevesi Gáborné 1·40 K-át, Saja Vilmos tanító 7·20 K-át. Közadakozásból gyűlt 11·27 kor. továbbá 5 hektoliter 40 liter gabona, mintegy 60 kor. értékben. A református polgári dalárda bái jövedelméből a nagy fiiskola felszerelésére 180 kor. fordított — összesen	348·01
Szentjobb: Orgona alap javára adományoztak Wapreszán Gyula 100 K-át, nagylétai takarékpénztár 10 K-át, egyesek 300 K-t. összesen	410.—
Széplak: id Herceg Lajos és neje Bodis Erzsébet 2 db. bor kannát ajándékoztak 330 kor. értékben. Salánki Mihály és neje Domoki Zsuzsána 1 drb. asztalt készítették a templomba 140 kor. értékben, Helmetzi József és Zsuzsanna 1 db. posztó asztalterítőt 64 kor. értékben, Dombi Ágnes 1 db. szószék terítőt 30 kor. értékben, Kocsis Józsefné urasztali selyemterítőt 20 k. értékben. Urasztalára adományozott kenyér és bor érték 25·20 kor.	609·20
Tóti: Urasztalához többen kenyeret és bort adományoztak 26·60 kor. értékben.	26·60
Ujléta: N.N. adományozott az egyház részére 2·60 K-át, Vári Ferencz jegyző a jobb előmenetelű iskolás gyermekek közt szétosztásra 10 koronát. összesen	12·60
Vajda: Urasztalához többen kenyeret és bort adtak. A márczius 15-ike bál jövedelme 15·68 k. Kovács Mihályné adományozott az egyház részére 2 koronát.	17·68
	Átvitel: 9730·59

Áthozat: 9730·59

Vedresábrány: Többen az urasztalához ke-
nyeret és bort adtak.

Mónospetri: Többen kérő iven 240 koronát
adományoztak az egyház javára.

240·—

 összesen 9970·59

Jótékonytágot gyakoroltak az egyházak más jótékony-
célokkal szemben következő értékben:

Asszonyvásár 8·20, Albis 22·55, Apátkeresztur 4·80,
Álmosd 9·—, Bagamér 18·—, Bályok 130·44, Bihardiószeg
213·—, Biharfélegyháza 14·54, Bogyoszló 15·80, Csokaly
27·—, Éradony 41·70, Érkeserü 32·94, Érmihályfalva 20·—
Érolaszi 20·82, Érsemjén 14·—, Értarcsa 4·—, Felsőábrány
15·—, Gálospetri 15·—, Hegyközszentimre 2·—, Kécz 12·65
Kiskereki 6·40, Kakad 2·—, Kóly 3·82, Margitta 45·68,
Micske 5·—, Nagyléta 180·—, Ottomány 4·—, Piskolt 5·—,
Poklostelek 3·—, Szalacs 168·01, Szentjobb 6·20, Széplak
10·34, Tóti 9·—, Ujléta 5·12, Vedresábrány 5·88, Monus-
petri 2·28, korona, összesen 1103·17 korona értékben.

II. Anyagi élet és igazgatás.

A presbytérium minden egyházközségben törvény-
szerűen van megalkotva s a gyűlések jegyzőkönyveit 36
egyházban a tanító, 2 helyen a lelkész 1 helyen a segéd-
lelkész vezetik mindenütt a törvénynek megfelelőleg (Kis-
kereki csak annyit mond, hogy „a jegyzőkönyveket az
egyházjegyző törvényszerűen vezeti“)

Az anyakönyvek mindenütt rendesen vezetettek, külön
át és kitérésű anyakönyv azonban csak néhány egyházban
van, többiekben vagy ezidőszerint még nincs szükség rá,
vagy pedig egyik másik anyakönyv lapján tartják nyilván
az át és kitérőket.

Az egyházmegyei, egyházkerületi és konventi jegyző-
könyvek mindenütt megőriztetnek s levéltárilag kezeltetnek.
A körrendeleteket egy néhány egyház jegyzőkönyvezi, ha
nem is mindet, a fontosabbakat, a többi pedig összegyűjti
a minden lelkészi hivatalhoz külön-külön megküldött sok-
szorosított körlevelet.

A vagyon leltár meg van 33 egyházban 7 egyházban hiányzik. (Biharfélegyháza, Felsőábrány, Margitta, Piskolt, Széplak, Vedresábrány, Mónuspetri.)

Lelkeszi iktató 4 egyház kivételével mindenütt van, postakönyv pedig minden egyházban található.

Az egyház ingatlanai 35 egyházban telekkönyvileg rendben vannak; nincsenek rendben, tisztázásra várnak az éradonyi, érmihályfalvai, hegyközszentimrei, ujlétai s részben a köbölkuti egyház ingatlanai.

Az egyházak 1908. évi számadás egy összegben a következő:

Bevétel 39 egyházban	213.484	kor.	82	f.
Kiadás „ „	184.905	„	61	„
Maradvány „ „	28.579	„	21	„
Követelés „ „	23.351	„	80	„

(Nem mutatta ki a számadás eredményét Hegyközszentimre)

Alapítványok a következők:

<i>Asszonyvásár:</i>	Egyházi tőkepénz	2432.—	kor.
	Erdei alap	2600.—	„
	Magtári alap	800.—	„
<i>Albis:</i>	Harang alap	1133.49	„
	Faiskolakert ára	885.76	„
	Orgona alap	458.90	„
	Magtári alap	871.61	„
	Sas Károly alap	326.14	„
	Ozsvát alap	58.93	„
<i>Álmosd:</i>	Egyházfentartási alap	511.50	„
	Fráter Imre alap	600.—	„
	Zsigó Endréné alap	400.—	„
	Fráter Géza alap	256.98	„
	Fráter Ferencz alap	404.—	„
<i>Bagamér:</i>	Iskolai alapítvány	8634.17	„
	Ármós Bálint „	6000.—	„
	Kis Sándor „	5365.18	„
III. Tanítói fizetés	alapítvány	5066.92	„
	Ármós Sándor „	5659.74	„
	Ármós János „	2000.—	„

Átvitel: 44465.32 „

	Áthozat :	44465·32	kor.	
	Orgona javítási alap	186·16	”	
	Tanszer alap	164—	”	
	Iskola építési alap	798·09	”	
	Külső kert alap	68·61	”	
	Temetőkert kerítési alap	10—	”	
<i>Bályok :</i>	Orgona alap	200—	”	
	Alapítvány	1000—	”	
<i>Bihardószeg :</i>	Közszükségleti alap	1582·46	”	
	Orgona alap	206·42	”	
	Ingyen iskolázási alap	3342·40	”	
	Tanügyi alap	705·16	”	
	Successionális alap	267—	”	
	Építkezési alap	650·80	”	
	Templomkert alap	173·17	”	
	Magtári alap (pénz, buza)	768·82	”	
<i>B.-félegyháza :</i>	Egyházi alap	292·20	”	
	Tanszer alap	421·22	”	
	Tandij alap	674·52	”	
<i>Bogyoszló :</i>	Orgona alap	273·24	”	
	Egyházfentartási alap	1596·20	”	
	Magtári alap	800—	”	
<i>Csokaly :</i>	Orgona alap	2182·84	”	
	Szegény isk. gyermekek ruha segély alap	80.—	”	
	Templomépítési alap	2000—	”	
<i>Éradony :</i>	Szatmári Gábor és neje alap	2000—	”	
	Dalárda alap	60—	”	
	néh. Pete János alap	120—	”	
<i>Érkeserü :</i>	Bányai László alap isk. célra	1000—	”	
	Ujvári Öödnne „ „ célra	402·14	”	
<i>Érmihályfalva :</i>	Szatmári Gábor alap	3160—	”	
	Silye Borbála „	908—	”	
	Nagy János „	738·48	”	
	Bihari Gergely „	348—	”	
	Wéber alap	230—	”	
	Átvitel :	71875·25	”	

		Áthozat : 71875·25 kor.	
	Papp Zsigmond alap .	160·—	”
	Kelemen István ” .	160·—	”
	Szabó Jánosné ” .	80·—	”
	Tóth János alap . .	117·08	”
	Papp Gáborné alap	80·—	”
	Vida József ”	250·24	”
	Nagy János ”	100·—	”
	Szabó János ”	100·—	”
	Dr. Steiner Mór ”	400·—	”
	Nyiri Istvánné ”	40·—	”
	Somogyi György ”	100·—	”
	Iskolai könyvtár ”	120·—	”
<i>Ero'aszi :</i>	Egyházfentartási	4029·17	”
	Magtári ”	200·—	”
	Faanyagokra tett ”	1420·—	”
	Orgona ”	1229·85	”
<i>Érsemjén :</i>	Belhivatalnoki fa ”	6150·—	”
	Zsigó ”	400·—	”
	Orgona ”	150·—	”
<i>Értarcsa :</i>	Tóth István ”	—·—	”
<i>Gálospetri :</i>	Fráter Gedeon ”	—·—	”
	Lelkész fiz. javit. ”	386·40	”
	Egyház és szegényebb egyház segélyzésére .	386·40	”
	Arva gyermekek tandij.	353·80	”
<i>Hegyköz- szentimre :</i>	Tatai Nagy Klára ala- pitvány	6000·—	”
<i>Kakad :</i>	Kovács alap	2910·65	”
	Magtár ”	716·20	”
<i>Kóly :</i>	Egyházi ”	120·—	”
	Bethlen ”	1285·66	”
	Báthi ”	869·17	”
	Báthi ”	1183·32	”
	Tűz ”	352·—	”
	Szinai ”	1471·32	”
	Még be nem osztott köt- vényeken	936·60	”
	Fodor Zsigmond alap	12577·84	”
		<hr/>	
		Átvitel : 116710·95	”

		Áthozat:	116710·95	kor.
<i>Köbölkut :</i>	Növekedési alap	147·—	”	
	Orgona	366·97	”	
	Egyházfentartási	1888·80	”	
	Magtári	837·22	”	
<i>Margitta :</i>	Egyházfentartási alap .	7613·57	”	
	Iskolai pénztár	662·88	”	
	Zakar Kálmán alapítv.	100·—	”	
	Incze Lajos felruházási alapítvány	400·—	”	
	Tandij segély pénztár .	532·49	”	
	Pálfi Károly taníttatási alap	500·—	”	
<i>Nagyléta :</i>	M. Nagy Imre alapítvány	100·—	”	
	Vida Ferenc	100·—	”	
	Zs. Pongor Sándor	50·—	”	
	Berzi Sándor	50·—	”	
	Margittai	200·—	”	
<i>Ottomány :</i>	Orgona alap	1562·—	”	
	Urasztali alap	100·—	”	
<i>Piskolt :</i>	Iskolai tanító részére alapítvány	10000·—	”	
	Lelkész részére alapítv.	420·—	”	
	Iskolai szüks. ”	420·—	”	
<i>Poklostelek :</i>	Magtári alap	1455·97	”	
<i>Szalacs :</i>	Atalakítási alap . . .	1333·80	”	
	Iskolai ”	640·—	”	
	Közköltő ”	—·—	”	
	Árvaalap ”	—·—	”	
	Kovács István ösztöndij alap	200·—	”	
	Zsigó Endre alap . . .	1200·—	”	
	Szegény ”	—·—	”	
<i>Székelyhid :</i>	Templomszékek alapja	262·02	”	
	Pástika	186·78	”	
	Temető	1036·94	”	
	Harang, orgona alap .	769·99	”	
	Iskola alap	473·65	”	
	Szegény alap	47·10	”	
		<hr/>		
		Átvitel:	150368·13	”

	Áthozat:	150368·13	kor.
<i>Szentjobb:</i>	Törökné féle alapítvány	150·—	”
	Temetői alaptőke . . .	200·—	”
	Büti F. féle hagyomány	600·—	”
	Rozsáji féle alapítvány	100·—	”
	Magtári alap	350·—	”
<i>Széplak:</i>	Kis Lajos alapítvány .	702·54	”
	Fényes Endre „ . . .	15·17	”
	Koczok Sámuel „ . . .	200·—	”
<i>Tóti:</i>	Magtári alap	498·—	”
<i>Vedresábrány:</i>	1848 márcz. 15-ik alap	65·—	”
	Lelkész rendelkezési „	67·57	”
	Karácsonyi segély „	2127·93	”
	Összesen:	155.444·34	”

Minden alapítvány a célnak megfelelőleg használtatik.

Az egyházak jövedelmei kamatok és haszonbérek legnagyobbrészt minden egyházban befolyznak, csupán egyházi adó hátrányok vannak több egyházban, de ezek is részint közigazgatási részint községi uton behajthatnak.

Adósága van 27 egyháznak 135.216 kor. 29 f. Ennek nagy részét tőke segélyek képezik, melyek $1\frac{1}{2}\%$ -al törlesztetnek is. A többi kölcsönök után 6—8% kamatot fizetnek egyházaink, a törlesztést a lehetőséghez képest teljesítik.

Állami adó és illetékek teljesen ki vannak fizetve 36 egyházban, hátralékot mutatnak részint állami adóban, részint illetékben Éradony. Érmihályfalva, Kécz és Tóti 537 kor. 75 f. értékben.

A behivatalnokok használatában levő földek után az adót 34 helyen az egyház, többi 6 helyen az egyház és behivatalnokok közösen fizetik

A behivatalnokok a múlt évről teljesen kifizettettek 32 egyházban. Hátralékot jeleznek Bályok, Biharfélegyháza, Éradony, Érkeserü, Érmihályfalva, Felsőábrány, Köbölkut és Margitta. Kólyon pedig 1907-ről sincsenek kifizetve a behivatalnokok.

Az összes egyházi épületek elég jó karban vannak 20 egyházban. A többiekben részint a templom, részint a lelkész és tanítói lak, iskolák, vagy mellék épületek kisebb nagyobb mérvű javítást igényelnek.

Az összes egyházi épületek a Fonciere Pesti intézetnél vannak biztosítva és pedig 29 egyházban 463.989 kor. 12 f. erejéig. Nem tüntették ki a biztosítási összeget Bályok, Csokaly, Felsőábrány, Gálospetri, Hegyközszentimre, Hegyközszentmiklós, Kécz, Ottomány, Piskolt, Szalacs és Ujléta.

Uj építkezések voltak Asszonyvásáron (leányiskola) 7000, Albison (melléképület) 270, Álmosdon (kerítés) 260, Bogyoszlón (kocsiszin és iskolatető) 1212·26, Éradonyban (iskola és tanító lak) 10,066, Érolasziban (melléképület) 189, Felsőábrányban (harangláb) 133·34, Kólyon 50, Margittán 4774·46, Micskén (melléképületek) 133·88 és Székelyhidon kerítés 1800 K. összesen 25.888 K. 94 f. értékben.

Az épületek jó karban tartására 20.111 kor. 96 fillér fordított.

III. Népiskolai adatok.

Tanköteles 6—12 év	fi	3032	nő	2820	összesen:	5852
Iskolába járt	„	2909	„	2540	„	5449
Iskolát elhagyta	„	200	„	257	„	457
Iskolázatlan	„	113	„	146	„	259
Tanköteles 12—15 év	„	1086	„	1064	„	2150
Iskolába járt	„	551	„	669	„	1320

Hat osztályu az iskola 29 egyházban. Öt osztályu 10 egyházban. Négy osztályu 1 egyházban (Micske)

Konfirmáltak fi 375 nő 351 összesen 726.

A tanterv Éradony kivételével minden iskolában megtartatik s az egyházkerület által kiadott tankönyvek használatnak.

A nevelésügy állapota szembetünő javulást mutat. Volt 20 kitünő iskolánk (1907/8 évben csak 12) u. m.: az álmosdi leány, ujlétai leány, nagylétai kisebb leány, nagyobb leány és kisebb fiiskola, az asszonyvásári vegyes, kiskereki fiu, albisi vegyes, székelyhidi nagyobb fi és nagyobb leány a margittai nagyobb fiu, bályoki fiu, a széplaki leány, az érsemjéni fiu, az érmihályfalvai nagyobb fiu és kisebb leány, a bagaméri nagyobb fiu és nagyobb leány, a szalacsi leány és a piskolti vegyes iskolák.

Jeles iskola van tíz u. m. a diószegi I-IV. leány, a kólyi I-VI. vegyes, az álmosdi fiu, a nagylétai nagyobb fi, a széplaki fiu, a margittai II-IV. oszt. vegyes és II-IV. leány,

az érmihályfalvai kisebb fiu, a gálospetri vegyes és az ottományi vegyes iskolák.

Alig elegendőnek találtatott a hegyközszentimrei fiu és leány, a biharfélegyházai I-VI. leány, a csokalyi vegyes, a kakadi vegyes, a kéczi vegyes iskola

Indítványozom, hogy az alig elegendő iskolák tanítói jegyzőkönyvi figyelmeztetést kapjanak, hogy ha még egyszer alig elegendő lesz az iskolájok, az egyházmegye kebeléből el fognak bocsáttatni.

Nem vizsgáltatott meg az iskola járvány miatt Vajdán és Szentjobbon. Megbotránkozással tapasztalta a vizsgáló bizottság, hogy Bihardiószegen az ujonnan berendezett V-VI. leányiskolában egyetlen növendéket sem talált, pedig járvány sem volt.

Az iskola felszerelése több egyházban még nagyon hiányos, de ezeknek berendezése is a közigazgatási hatóság sürgetésére folyamatban van.

IV. Népmozgalmi adatok.

Született törvényes fi	893	nő	906	összesen	1799
Törvénytelen	„ 54	„	67	„	121
összesen:	„ 947	„	973	„	1920
Meghalt	„ 643	„	660	„	1303
Házaságra lépett tisztán ref. pár			394		
vegyes pár			75		
összesen:			469		

Reverzalist adott javunkra 16 pár
kárunkra 2 „

Népesség 1908 decz. 31-ig 53599.

Jelentésem zártán utasítani kérem az egyházakat, főleg azokat, a kiket illet, hogy jövőben az egyházlátogatási jegyzőkönyvek kiállítására nagyobb gondot fordítani s a fölött kérdésekre határozott pontos választ adni sziveskedjenek, mert e nélkül egyházmegyénk állapotáról hű képet adni nem lehet.

Jelentésem tudomásul vételét kérve tisztelettel vagyok Nagylétán, 1909 október 5.

Marjay Péter, s. k.
esperes.

Közgyűlés esperes urnak a kánonszerű egyházlátogatásra vonatkozó kiváló gonddal össze állított s egyházaink vallás erkölcsi és anyagi, valamint iskoláink szellemi állapotát, a rendelkezésre állott adatok nyomán a legkisebb részletekre kiterjedő gondosággal feltüntető jelentését általánosságban megnyugvással veszi tudomásul.

Különösen jól eső érzéssel értesül közgyűlés arról, hogy egyházmegyénk kebelébe a népnevelés ügye folytonos és gyors emelkedésben van s a kitűnő és jeles tanítók száma évről-évre szaporodik, úgy hogy ma már 68 ref. felekezeti iskolánkban a tanítás eredménye 30 iskolában kitűnő és jeles s e mellett jó eredményt is számos tanítónk mutatott fel, habár még mindig vannak kevés számmal alig elegendő iskoláink is.

Az esperesi jelentésből kifolyólag közgyűlés a következő határozatokat hozza.

a) Azon tanítókat, a kiknek iskolájában a tanítás eredménye a folyó évi kánonszerű egyházlátogatás alkalmával alig elegendőnek találtatott, jelesül; a hkszentimrei fiu és leány; a b. félegyházai leány; a csokalyi vegyes; a kakadi vegyes és a kétzi vegyes iskolák tanítóit, közgyűlés a legkomolyabban figyelmezteti, hogy a vezetésök alatt álló iskolák szellemi állapotát, kellő színvonalra emelni teljes erejükből igyekezzenek, ellenkező esetben, egyházmegyénk kebeléből elfognak bocsáttatni.

b) Felhivja és kötelezőleg utasítja közgyűlés a lelkészeket, hogy az egyházlátogatási jegyzőkönyvek kiállítására lehető legnagyobb gondot fordítsanak, a kérdőpontok mindenikére határozott és tényeknek megfelelő pontos választ adjanak, hogy egyházmegyénk állapotáról nemcsak hozzávetőleges, hanem a valóságnak mindenekben megfelelő hü képet lehessen felmutatni.

6. sz. Az egyházmegyei időszaki tanács megbízásának ideje lejárván.

Közgyűlés az időszaki tanács tagjaiul megválasztja rendes tagokul: Bányai László, Vecsey Sándor egyházi, Dr. Babós János világi; póttagokul: Magyar Miklós és Konrád László világi, Végh József, egyházi tanácsbírákat.

7. sz. A közalapi bizottságot közgyűlés következőleg alakítja meg.

Elnök : Szathmári Sándor, jegyző : Fazekas Imre, ülnökök : Bányai László és Végh József tanácsbírák.

8. sz. Esperes jelenti, miszerint a hkszentimrei ref. egyház lelkészeül Lovász Béla kabai s. lelkész szabályszerűen megválasztott s hivatalát már el is foglalta s kéri nevezet lelkésznek megerősítését és bekebelezését.

Közgyűlés Lovász Béla hkszentimrei lelkészt hivatalában megerősíti s szeretettel iktatja egyházmegyénk lelkészi karának sorába, kötelezván úgy választó egyházat mint megválasztott lelkészt, a bekebelezési díjnak, egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

9. sz. A micskei ref. egyháztanács bejelenti, miszerint ujonnan szervezett leányiskolájának tanítójául Füzessy Irma okleveles tanítónőt megválasztotta s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, Füzessy Irma megválasztott tanítónőt állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítóinak sorába beiktatja, utasítván egyszersmind úgy választó egyházat, mint megválasztott tanítónőt, a szokásos bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

10. sz. Az albisi ref. egyháztanács jelenti, miszerint ujonnan szervezett leányiskolájának tanítójául Jakó Berta okleveles tanítónőt választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást helyben hagyja és megerősíti, Jakó Berta megválasztott tanítónőt egyházmegyénk tanítói karába iktatja, utasítván úgy választó egyházat, mint megválasztott tanítónőt, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

11. sz. Az érolaszii ref. egyháztanács jelenti, miszerint

elemi vegyes iskolájába tanítóul Novák Imre okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást megerősíti, Novák Imre megválasztott tanítót egyházmegyénk hivatalnokai sorába iktatja, utasítván ugy őt, mint választó egyházat, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

12. sz. A bihardiószegei ref. egyháztanács jelenti, miszerint az Árpád-utcai leány iskolájába tanítóul Wallner Gyula okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást helyben hagyja és megerősíti, Wallner Gyula megválasztott tanítót egyházmegyénk hivatalnokai sorába iktatja, utasítván ugy őt, mint választó egyházat, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

13. sz. A szalacsi ref. egyháztanács jelenti, miszerint kántor-tanítóul Deák Sándor okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást helyben hagyja és megerősíti, Deák Sándor megválasztott tanítót egyházmegyénk hivatalnokai sorába iktatja, utasítván ugy őt, mint választó egyházat, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

14. sz. Az asszonyvásárai ref. egyháztanács jelenti, miszerint újra visszaállított leányiskolájának tanítójául Erdey István okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást helyben hagyja és megerősíti, Erdey István tanítót egyházmegyénk hivatalnokai sorába iktatja, kötelezván ugy választó egyházat, mint megválasztott tanítót, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

15. sz. A hegyközszentmiklósi ref. egyháztanács

jelenti, miszerint elemi vegyes-iskolájának tanítójául Varga Mihály kólyi tanítót hívta meg és alkalmazta ideiglenes minőségben, annak határozott kijelentésével, hogy nevezett tanító, fél év alatt oklevelét megszerezni köteles. Kéri egyháztanács ezen intézkedésének helyben hagyását.

Közgyűlés a hksztmiklósi egyháztanácsnak a tanító alkalmazására vonatkozó intézkedését helyben hagyja, Varga Mihály meghívott tanítót állásában ideiglenesen megerősíti, kötelezi azonban a leghatározotabban, hogy okl. a választási jegyzőkönyvben kiszabott idő alatt multhatatlanul szerezzék meg, ellenkező esetben állásától időközben is el fog mozdíttatni.

16. sz. A kólyi ref. egyháztanács jelenti, miszerint tanítóul ideiglenes minőségben Varga József tanító jelöltet alkalmazta s kéri ezen intézkedésének jóváhagyását.

Közgyűlés a kólyi egyház fenti intézkedését helyben hagyja s Varga József tanítót ezen állásában ideiglenesen egy évre megerősíti.

17. sz. Egyházkerületünk 1898—433 sz. rendeletéhez képest, a hivatalos eskü letételére jelentkeztek a következő tanítónők és tanítók: Füzessy Irma micskei, Jakó Berta albisi tanítónők és Novák Imre érolaszi-i, Erdey István asszonyvásárai tanítók.

Nevezettek a közgyűlés színe előtt a hivatalos esküt letévén, részökre az eskütételre vonatkozó bizonyítvány, esperes és főjegyző által kiadatni rendeltetik.

18. sz. Az egyházmegyei Lelkész-egyesület 1909. október 6-án tartott gyűléséről beterjesztett jegyzőkönyvének 2-ik pontjában azon indítványt terjeszti elő, hogy a Nagy-Váradon havonként kétszer megjelenő „Népnevelési Közlöny“ mely a Biharmegyei népnevelési egyesületnek és a királyi tanfelügyelőségnek hivatalos lapja, a melyben a fontosabb miniszteri rendeletek és tanfelügyelői utasítások is meg szoktak jelenni és a mely eképen az egyes egyházakban az iskolaszékeknek tanügyi dolgokban minden téren alapos tájékoztatással szolgál

s ig
elő
irat
doz
val
ház

kör
tan
tan
em
an
rég
kiv
os

je
ja
lé
n
(
h
fo
r
P
N
k
l

s így az iskolatügy fejlődésére nagy szellemi és anyagi előnyöket nyujt, a melyekkel szemben a nevezett folyóiratnak évi 2 korona előfizetési díja valóban csekély áldozat rendes járátása illetőleg a Népnevelési Közlönyre való évenkénti előfizetés egyházmegyénk minden egyházára nézve tétessék kötelezővé.

Közgyűlésünk a Lelkész-Egyesület javaslatát indokainál fogva helyesléssel fogadja és azt egyházmegyei határozatképen kimondja.

18. b. sz. Az egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 3-ik pontjában bemutatja az egyházmegyei tanügyi bizottság által az egyházkerületi új népiskolai tantervjavaslatról készített birálatot a mely rendre kiemelve az új tantervjavaslat tagadhatatlan nagy előnyeit, annak legnagyobb fogyatékoságát abban találja, hogy a régi tantervben lefektetett három fokozatot figyelmen kívül hagyva, nem tesz különbséget az osztot, részben osztott és osztatlan iskolák között.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság tárgyilagoss minden részletre alapos ismerettséggel kiterjeszkedő gondos munkálatát, teljes elismerésének kifejezése mellett egészében a magáévá teszi és azt méltó megfontolás céljából felterjeszti az Egyházkerületi Népiskolai tanügyi bizottsághoz.

18. c. sz. Az egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 4-ik pontjában a tanügyi bizottság javaslatára azon indítványt terjeszti elő, hogy az érmel-leki egyházmegye a népiskolák hatályosabb és eredményesebb megvizsgálhatása végett az eddigi 4 járási kör (dékánság) helyett 5 (öt) körre osztassék fel, olyformán, hogy az eddigi diószegi kör, a mely nagy kiterjedésénél fogva különösen a téli iskolalátogatás alkalmával csak rendkívüli fáradság árán járható be, osztassék kétfelé és pedig aképen, hogy a diószegi körből kikapcsolandó **Nagy-Léta, Ujléta, Kokad, Álmosd** és a mihályfalvai körből idecsatolandó **Bagamér** alkossanak egy új járási kört az u. n. **nagy-létai kört**.

Közgyűlésünk az indítványt elfogadja és

határozatilag kimondja az új ötödik járási körnek, a nagylétai körnek a javaslat értelmében leendő szervezését és egyszersmind a diószegi kör lelkész-dékánjánul Szentkirályi Károly kólyi lelkész egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök, a nagy-létai kör tanító dékánjánul Molnár Antal bagaméri tanító urakat kéri fel.

18. d. sz. Az egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 5-ik pontjában azon indítványt terjeszti elő hogy az egyes iskolákban működő tanítók tanítási eredményének helyesebb megbíráhatása, valamint az egyházak és iskolák szellemi és anyagi állapotának alaposabb megfigyelhetése céljából a haladás vagy az esetleges hanyatlás könnyebb megállapítása szempontjából az egyes körökben vizsgálatot teljesítő egyházlátogató küldöttségekkel jó előre közöltessenek az előző évről úgy a dékán mint a canonikai visitatio jegyzőkönyvei.

Közgyűlésünk az indítványhoz hozzájárul és az abban foglalt javaslatot egyházmegyei határozattá emeli.

18 e. sz. Az egyházmegyei Lelkész-Egyesület jegyzőkönyvének 6-ik pontjában a tanügyi bizottság kérelme folytán azon indítványt terjeszti elő, hogy a lelkészi és tanítói dékánok a téli iskolalátogatás alkalmával egyenlően 7—7 korona napdíjat kapjanak és ebből kifolyólag a lelkészi dékánok napidíja a canonica visitatio alkalmával is szintén 7—7 koronában állapíttassék meg.

Közgyűlésünk az indítványt magáévá tévén az abban előterjesztett javaslatot egyházmegyei határozat erejére emeli, egyben elrendeli a napidíjakról korábban hozott határozatának (lásd 1908 október 6-án hozott 23 jkvi számú végzést) megfelelő helyesbitését.

18. f. sz. Az Egyházmegyei Lelkész Egyesület jegyzőkönyvének 7-ik pontjában bejelenti, miszerint Dr. Barcsa János egyházkerületi levéltárnok azon ajánlatot tette egyházmegyénknek, hogy a tiszántuli reform. egyházkerület levéltárában őrzött „Érmellék“ című nagyterje-

delm
házk
egy
egye
kézh
levél
nélk
össz

je
L
ig
K
n

delmü kézirat gyűjteményből, a mely az érmelléki egyházközségek történelmét tartalmazza 1826-ig levezetve, ő egy tömör kivonatot készítene és azon esetben, ha az egyes egyházaknak napjainkig kidolgozott történetét kézhez kapná, ő azokat kiegészítené az egyházkerületi levéltár adataival és így készségesen, minden díjazás nélkül közreműködnék az egyházmegye történetének összeállításában.

Közgyűlésünk teljes elismeréssel és őszinte köszönettel fogadja és tudomásul veszi Dr. Barcsa János egyházkerületi levéltárnok ur lekötelező szives ajánlatát, a mely lehetővé fogja tenni egyházmegyénk azon régi óhajtásának megvalósítását, hogy végre-valahára megírassa és kiadja az érmelléki ref. egyházmegye monographiáját. A további szükséges teendők, valamint a kiadandó történelmi mű előkészítésénél és szerkesztésénél szükséges irányelvek megállapítása céljából Esperes Ur elnöklete alatt Fazekas Imre egyházmegyei főjegyzőből, továbbá Végh József, Balogh Ferencz és Veress István lelkészekből álló bizottság küldetik ki. — Ezen határozatról Dr. Barcsa János egyházkerületi levéltárnok jegyzőkönyvi kivonaton értesítetik.

18. g. sz. Az Egyházmegyei Lelkész Egyesület jegyzőkönyvének 8-ik pontjában jelenti, hogy ifj. Mády Lajos hírlapíró a magyarországi református egyházi közigazgatás összes tevékenységi körét felölelő Rendeleti Közlönyt szándékozik kiadni és erre nézve kéri egyházmegyénk támogatását.

Közgyűlésünk arra való hivatkozással, hogy az egyházakat, lelkészeket és tanítókat érdeklő mindennemű ügyekben az illetékes püspöki és esperesi hivatalok időről—időre tájékoztató körleveleket adnak ki, ilyen általános jellegű egyházi hivatalos lapnak, Rendeleti Közlönynek kiadását nem tartja szükségesnek.

18. h. sz. Esperes Ur az 1909. május 4-én 8 sz. e) pont alatt hozott egyházmegyei határozatban foglalt

megbízás és felhatalmazás folytán jelenti, hogy az egyházmegyei levéltár rendezése és kiselejtezése immár befejeztetett, csupán a hiányos és csonka tárgymutatónak a kiegészítése van még hátra, a melyet bevégezése után kellő példány számban sokszorosítottatni fog és minden egyház részére megküldet. Kéri a Közgyűlést, hogy azon egyének részére, a kiket ő a levéltár rendezésének és a tárgymutató elkészítésének fárasztó, hosszadalmas munkájával megbízott és a kik feladatukat dicséretes buzgósággal végzik, munkájuk befejezése után 150 korona tiszteletdíjat szavazzon meg.

Közgyűlésünk Esperes Ur jelentését örvendetes tudomásul veszi és a levéltár rendezéséért s a tárgymutató elkészítéséért a javasolt 150 (Egyszázötven) korona tiszteletdíjat az egyházmegye házi pénztárából leendő kiutalásra megszavazza.

19 sz. Az egyházmegyei tanító egyesület 1909. évi Május hó 3-án tartott közgyűlésének 10 jegyzőkönyvi számában azon kéressel járul egyházmegyei közgyűlés elé miszerint a tanítók napidijai a tanító egyesületi gyűlések alkalmával bizonyos határozott összegben állapittasanak meg az egyházak terhére, valamint hogy az egyházak fuvar adásra, vagy a fuvar költség fedezésére utasittassanak.

Közgyűlés a tanító egyesület jogos kérésének készséggel tesz eleget s a tanítók napidiját a tavaszi és őszi tanítói gyűlések alkalmával 4—4 koronában megállapítván, utasítja az egyházak presbyteriumait, hogy ezen összeget, mint rendes szükségletét, valamint az egyes egyházak helyi viszonyainak megfelelő fuvar költséget, már a jövő évi költség előirányzatba multhatlanul vegyék fel.

20. sz. Egyházmegyei tanító egyesületnek ugy a tavaszi, mint az őszi közgyűléseiről beterjesztett jegyzőkönyveit :

Közgyűlés általánosságban tudomásul veszi s levéltárba utalja.

jus 4
nevel
terjes
nyok
gond
szám
rinti
vány
körü
vasla
szio

21. sz. Egyházmegyei közgyűlésünk 1909. évi Május 4-én 15. jkvi. számú végzésével küldött bizottság nevében Veress István, bihar-diószegi lelkész jelentést terjeszt be egyházmegyénk misszió-ügyéről és a szórványokban lakó református hivek számbavételéről. A nagy gonddal kidolgozott, részletes jelentés körülményesen beszámol a küldöttségnek két ízben tett körutjáról, névszerinti kimutatást mellékel a hat anyaegyházhoz tartozó szórványokban lakó összes református hiveinkről, végül a körutakban szerzett tapasztalatok eredménye gyanánt javaslatokat terjeszt elő a szórványok beosztása és missziói gondozása tárgyában.

Közgyűlésünk örömmel fogadja a nagyfontosságú jelentést, mely mintegy új tevékenység korszakát van hivatva megkezdeni egyházmegyénk missziói-ügyének térségein és midőn a küldöttség tagjainak s nagybuzgóságú elnökének, Veress Istvánnak elismerő köszönetét nyilvánítja önzetlen fáradozásaikért, odaadó buzgóságukért és a meleg ügyszeretettel megszerkesztett jelentésükért, egyszersmind elrendeli, hogy a küldöttség jelentése a névszerinti kimutatással együtt ugyszintén a Magyar Aszfalt Részvénytársaságnak ez ügyben Esperes Urhoz intézett levelével együtt teljes szövegében, szóról-szóra vétessék be közgyűlésünk jegyzőkönyvébe (lásd a függelékben A B C mellékletek.) A küldöttség jelentésében előterjesztett javaslatokra vonatkozólag Közgyűlésünk a következő határozatokat hozza. Hagymádfalva szórvány a szentjebbi anyaegyházról átcsatoltatik a kedvezőbb fekvésű poklosteleki anyaegyházhoz. — Fekete-Erdő szórvány a széplaki anyaegyházról átengedtetik a bihari egyházmegyében fekvő élesdi anyaegyháznak, mint a honnan könyebben megközelíthető. — Minthogy a Magyar Aszfalt részv. társ. 1909. Augusztus 18-án kelt s Esperes Urhoz intézett levelében azon ajánlatot teszi, hogy a részvénytársaság tulajdonát képező három nagy bányatelep (Bodonos, Felső-Derna, Tataros) lelki gondozása céljából

ne Tataroson, mint a múlt 1908. évben tervezve volt, hanem Felső-Dernán, mint a telepek természetes és igazgatási központján állítassék fel a missziói körlelkészség és ennek támogatására a részvénytársaság messzemenő áldozatokat is felajánl: Közgyűlésünk kimondja, hogy ismét igényt tart és ragaszkodik Felső-Dernához, a melyet 1908 Október 6-án 34 jkvi számú végzésével, (a melyet az egyházkerületi Közgyűlés 1908. November havi 320 jkvi. számú határozatában jóváhagyott), korábban ideiglenesen átengedett volt a bihari egyházmegyének a Tataroson tervben vett missziói körlelkészséghez csatolás végett és tiszteletteljes felterjesztésben kéri az Egyházkerületi Közgyűlést, hogy a megváltozott körülmények figyelembe vételével méltóztassék megengedni, hogy Felső-Derna ismét visszaadassék az érmelelki egyházmegyének és egyszersmind odahatni, hogy a missziói körlelkészség ne Tataroson, hanem Felső-Dernán, állítassék fel. A felső-dernai körlelkészség létesítése esetén egyházmegyénk külön határozattal fog intézkedni arra nézve, hogy mely anyaegyháztól, mely szórványok csatoltassanak át az új körlelkészség működési köréhez.

A felső-ábrányi anyaegyházhoz tartozó nagyjelentőségű és szép jövővel biztató szórványterületre nézve, mely ez időszerint 518 reform, lelket számlál Közgyűlésünk tiszteletteljes felterjesztésben kéri, az Egyházkerületi Közgyűlést, méltóztassék a felső-ábrányi lelkészség mellett egy intézményes missziói kápláni állást szervezni, olyformán, hogy a felső-ábrányi lelkész mellett anélkül is alkalmazandó segédlelkész nyerjen az Egyetemes Konventől missziói segély czimén évi 500 korona külön díjazást, a melyért aztán néki kötelességévé tétetnék a szórványok rendszeres lelki gondozása. — E kétrendbeli felterjesztés kapcsán Közgyűlésünk a küldöttség jelentését, a névszerinti kimutatást

és a Magyar Aszfalt részv. társ. levelét is felterjeszti az Egyházkerületi Közgyűléshez.

Végül közgyűlésünk, addig is, míg a szórványok ügye s általában az egész missziói kérdés az Egyházkerület és az Egyetemes Konvent által hozandó határozatokkal végérvényesen rendeztetnék, felhívja a tóti-i, poklosteleki, micskei, széplaki és felső-ábrányi lelkészeket, hogy a hozzájuk tartozó szórványokat időnként, évenként legalább kétszer, látogassák meg ottani hivatásaink lelki gondozása céljából; felmerülő fuvardijáik megtérítésére az egyházmegye házi pénztára utasítatik; a szórványokban teendő látogatásaikról minden évben tegyenek jelentést Esperes Urhoz.

22. sz. A b.-diószegi egyháztanács beterjeszti, az egyház községi közgyűlés által is elfogadott azon határozatát, mely szerint az eddig 800 koronában megállapított káplántartási átalányt 1200 (egyezer kettő száz) koronára emeli fel s kéri, ezen határozatának helyben hagyását és megerősítését.

Közgyűlés szíves készséggel járul hozzá a b.-diószegi egyháztanács s egyház községi közgyűlés egyhangulag hozott, elismerésre méltó határozatához és a káplántartási átalánynak 1200 koronába lett megállapítását helyben hagyja és megerősíti.

29. sz. A bihar-diószegi egyháztanács beterjeszti három példányban a Kalmár Ferencz bihardiószegi nyug. reform. tanító által végrendeletileg a bihardiószegi ref. iskolák részére szegény gyermekek felruházása céljára hagyományozott 100 korona alapítványi összegről kiállított alapító levelet jóváhagyás és megerősítés végett.

Közgyűlésünk, — hivatkozva az Egyetemes Konvent 1907. Október havi 51/4 jkvi. számú és 1908. Junius havi 325., 326. jkvi. számú végzéseire, továbbá az Egyházkerületi Közgyűlésnek 1909. Junius havi 316 jkvi. szám alatt ugyan ezen ügyre vonatkozólag hozott határozatára —, az alapítólevelet csakis akkor hagyja

jóvá, ha abból kihagyatik az a sérelmes rendelkezés, hogy az alapítvány számadásai évenként felterjesztendők a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez. Ezen kihagyás megtörténte után az alapítólevél három példánya megerősítés végett felterjesztetik az Egyházkerületi Közgyűlésre.

24. sz. Az érsemjéni ref. egyháztanács, 1909. évi Májusi egyházmegyei közgyűlés 34 jegyzőkönyvi számában foglalt felhívás következtében, jegyzőkönyvi határozatba foglalva jelenti, miszerint jelenlegi lelkésze Végh József ur az érsemjéni ref. lelkészi hivatalt 1890 Ápr. 24-én foglalta ugyan el, de abban az évben a lelkészi földekről nem aratott, hanem az őszi vetést elődjének özvegye arattatta le s Végh József lelkész ur csak 1891-ben avatott először a lelkészi földekről.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s annak alapján határozatilag kimondja, miszerint Végh József lelkész más egyházba távozása vagy elhalálása esetén, a lelkészi földek őszi terménye learatásának elődje által élvezett joga, mint szerzet jog (E. T. II. t. cz. 75. §.) őt, illetve családját fogja illetni.

25 sz. Az érmihályfalvai egyháztanács, tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 34 számú felhívása folytán, annak megállapítása végett, hogy jelenlegi lelkésze mikor foglalta el hivatalát, mikor aratott először, — beterjeszti Okt. 3-án tartott gyűlésének 2 jegyzőkönyvi számban foglalt következő határozatát; „Szathmári Sándor lelkész, 1894. Ápril. 24-én foglalta el lelkészi hivatalát, azonban az érmihályfalvai egyháztanácsnak 1893 Ápril. 5-én tartott gyűlése 3-ik pontjában foglalt határozata szerint az 1894. Ápril. 24 — 1895 Ápril. 24-ig terjedő egyházi év lelkészi jövedelmének fele részét, a stóla és lakás kivételével, özv. Szőke Jánosnének volt köteles kegyeleti év jövedelme címén fizetni.

Az 1895. évi aratási áldások fele részének egyesség

szerint megállapított értékét is, elődje özvegyének fizette ki.“

Közgyűlés a beterjesztet presbiteri határozatot tudomásul veszi s annak alapján határozatilag kimondja, miszerint Szathmári Sándor lelkészt, illetve családját, más egyházba távozása, vagy elhalálása esetén a lelkészi földek használatára nézve, az E. T. II. t. cz. 75. §-a alapján — ugyan azon jogok fogják megilletni, a melyeket elődjének családja élvezett.

26. sz. A kakadi egyháztanács tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 34 sz. felhívása folytán jelenti, miszerint jelenlegi lelkésze Bodor Pál ur, 1909. évi Márcz. 28-án foglalta ugyan el lelkészi hivatalát, de abban az évben még a lelkészi földekről elődjének özvegye aratott, s Bodor Pál lelkész csak az 1910 évben fog először aratni.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s annak alapján határozatilag kimondja, miszerint Bodor Pál lelkészt illetve családját más egyházba távozása, vagy elhalálása esetén, a lelkészi földek használatára nézve — az E. T. II. t. cz. 75 §-a alapján ugyanazon jogok fogják megilletni, a melyeket elődjének családja élvezett.

27. sz. Az érsemjéni egyháztanács bejelenti, miszerint az 1908, évben, a végrehajtási novella fenyegető hatása alatt, a hiveknél kint levő, jelzálogilag nem biztosított 2515. korona közszükségleti alap vagyomból, 2463 koronát bevett és azt, az adócsökkentési segély kiutalásának késése miatt, kénytelen volt szükségleteinek fedezésére felhasználni, sőt ezen kívül az el nem idegeníthető Zsigó alapból is felhasznált 200 koronát. — Az 1909. év Január havában 1908. évre kiutalt 2756 korona adócsökkentési segélyből az elköltött közszükségleti alapvagyon, vissza állítható lett volna ugyan, azonban az egyháztanács, nem akarván ez összeget a hiveknél, bizonytalan kockázattal továbbra kamatoztatni, úgy határozott, hogy a kiutalt 2756 korona adó csökkentési se-

gélyből, legelső sorban a Zsigó alapból elköltött 200 koronát fizeti vissza, 2500 koronát pedig a debreczeni fő iskolával szemben fenálló tetemes adóságainak törlesztésére fordít. Így a közszükségleti alap megszűnik ugyan, de 2500 kor. adósságtól szabadul meg az egyház, kéri egyháztanács ezen intézkedéseinek helyben hagyását.

Közgyűlés az érsemjéni egyháztanács fent részletezett intézkedését mindenekben helyben hagyja és megerősíti.

28. sz. Az érsemjéni ref. egyháztanács bejelenti, miszerint takarékos magtárát a törvényes 8 %-os kamatozás mellett nem lévén érdemes tovább fentartani, határozatilag kimondotta, hogy mintegy 50 hectoliter magtári gabonáját eladja s a befolyó circa 650 korona vételárból a templom és iskola tetők kátrányoztatását eszközözi, a fentmaradó összeget pedig az építendő leányiskolai tanterem anyagszükségletének beszerzésére fordítja. — Kéri egyháztanács ezen intézkedésének helyben hagyását.

Közgyűlés az érsemjéni egyháztanács fenti intézkedését mindenekben helyben hagyja.

29. sz. Az érsemjéni ref. egyháztanács beterjeszti, az 1904. évi E. T. III. t. cz. 13. §-a szerinti adózás alapján készpénzre átváltoztatott, lelkeszi, fitanító- kántori és leánytanítói díjleveleket s kéri azoknak megerősítését.

Közgyűlés a beterjesztett díjleveleket a melyek sem fizetés emelést, sem fizetés csökkentését nem mutatnak hanem az eddigi termény fizetés és szolgáltatások átlagos értéke van azokban meghatározott fix összegben beillesztve, megerősíti s végleges megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

30. sz. Az asszonyvásári ref. egyháztanács beterjeszti az 1904. évi E. T. III. t. cz. 13. § szerinti adózás alapján készpénzre átváltoztatott lelkeszi, fitanító- kántori és leánytanítói díjleveleket s kéri azoknak megerősítését.

Közgyűlés a beterjesztet fizetés leveleket a melyek sem fizetés emelést sem fizetés csonkítást nem mutatnak, hanem csak az eddigi termény fizetés és szolgálmányok átlagos értéke van azokba meghatározott — fix- összegbe beillesztve s az eddiginél biztosabb alapra fektetve: megerősíti s végleges megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

31. sz. A székelyhidi egyháztanács beterjeszti jóváhagyás végett a lelkészi, rektor-tanítói, kántor-tanítói, harmadik tanítói és negyedik tanítói állomásoknak készpénz-fizetésre átváltoztatott és ujonan kiállított díjleveleit.

Közgyűlésünk, minthogy az új díjlevelek a régiékhöz képest emelkedést tüntetnek fel a beterjesztett díjleveleket jóváhagyja. Felhívja, azonban a székelyhidi egyháztanácsot, hogy a harmadik tanítói állomás régi és új díjlevelében az ingatlan területe (6 hold, illetve 7 kold 350 □-öl) és értékelése (90 kor., illetve 200 kor.,) tekintetében mutatkozó eltérésre vonatkozólag, a mely téves telekkönyvi bejegyzésből származik, felvilágosításul terjesszen be hiteles nyilatkozatot; felhívja továbbá arra is, hogy az egyháztanács határozata értelmében az összes belhivatalnoki díjlevelekbe iktassa be azon záradékot, hogy a földek után járó adót az egyház fizeti. Ezen elrendelt pótlások megtörténte után az összes díjlevelek megerősítés végett felterjesztetnek az Egyházkerületi Közgyűlésre.

32. sz. Az értarcsai egyháztanács beterjeszti jóváhagyás végett a lelkészi és a kántor-tanítói állomások ujonnan kiállított díjleveleit 2—2 példányban.

Közgyűlésünk a díjleveleket, melyek a régiéknak megfelelnek és azoknak némely tételeit készpénzre átváltoztatva tartalmazzák, jóváhagyja és megerősítés végett felterjeszti az Egyházkerületi Közgyűlésre.

33. sz. Az érköbölkuti egyháztanács beterjeszti jóváhagyás végett a lelkészi állomás új díjleveleit három példányban.

Közgyűlésünk a díjleveleket, — melyek a régi díjlevélnek megfelelnek és annak némely tételeit készpénzre átváltoztatva tartalmazzák és a melyeket egyházmegyénk már 1908. Április 29-én hozott 33. jkvi. számú végzésével is jóváhagyott, — újból jóváhagyja és megerősítés végett felterjeszti az Egyházkerületi Közgyűlésre.

34. sz. A tóti-i egyháztanács beterjeszti jóváhagyás végett a kántor-tanítói állomás újonnan kiállított díjleveleit 4 példányban.

Közgyűlésünk a díjleveleket, melyek mindenben megegyeznek az 1893-ik évben fölvetett és állami fizetés-kiegészítés alapjául szolgáló javadalom-becsléssel, jóváhagyja és megerősítés végett felterjeszti az Egyházkerületi Közgyűlésre.

Református segélyegyleti segélyért folyamodnak a következő egyházak :

35. sz. Apát-Keresztur.

Közgyűlésünk a csekély népességű, szegénysége és adóság terhei mellett is buzgó törekvésű s különféle nemzetiségek között missziói hivatásu egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

36. sz. Álmosd.

Közgyűlésünk a régebben szép napokat látott, de a jelenben a súlyos közgazdasági viszonyok következtében erősen elhanyaglott egyházat, a mely sok építkezés folytán rendkívül nagy terheket s nyomasztó adóságokat vállalt magára s a mely ilyen segélyben eddigelé még nem részesült, a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

37. sz. Ér-Köbölkut.

Közgyűlésünk a buzgósággal előrehaladni kívánó, de szerfeletti építkezési terhekkel elhalmozott egyházat tarthatatlan tanítói lakának átalakítása céljából a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

38. sz. Kétz.

Közgyűlésünk a kevés népességű, a nagy számú románság között szegénységgel, adósságokkal küzdő, inséggel fenyegetett, iskolája elvesztéséért aggódó egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

39. sz. Kóly.

Közgyűlésünk a szegénysorsú s nagyrészen teljesen vagyontalan hivekből álló, adósságokkal terhelt, de elismerésre méltó módon igyekező egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

40. sz. Monos-Petri.

Közgyűlésünk a néhány évvel ezelőtt tűzvész által romba döntött, de nagy áldozatok és tehervállalások árán újra épülő, a támogatásra legnagyobb mérvben ráutalt kisded leányegyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

41. sz. Szentjobb.

Közgyűlésünk a csekély lélekszámú, nagy szegénységgel küzdő, idegen felekezetektől körülözönlött s a reá váró építkezések küszöbén támogatásra nagyon érdemes egyházat a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

42. sz. Uj-Léta.

Közgyűlésünk a pusztulás örvényéből kiemelkedni kezdő, dicséretes törekvést, buzgó áldozatkésztséget tanusító és iskolái fenntartásáért nagy anyagi gondokkal küzdő egyházat a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

43. sz. Vedres-Ábrány.

Közgyűlésünk egyházmegyénknek e legkisebb népességű, nagyon szegény sorsu, idegen nemzetiségek és felekezetek áradatában vallási és nemzeti missziót teljesítő egyházát a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

*Rendkívüli államsegélyért folyamodnak :***44. sz. Dajka István érolaszi lelkész.**

Közgyűlés tekintettel azon körülményre, hogy nevezett lelkész családjában előfordult megbetegedés sok költséget emésztett fel s hogy ezen nem várt nagy kiadás, egy ilyen szűk esztendő után egészen kezdő és szorult anyagi viszonyok között élő lelkészre rendkívüli sulylyal nehezedik : őt a segélyre ajánlja.

45. sz. Nagy Sándor ujlétai lelkész.

Közgyűlés e nehéz anyagi viszonyok között élő, csekély jövedelmű s az év folyamán érzékeny károkat szenvedett lelkészt a segélyezésre legmelegebben ajánlja.

46. sz. K. Szabò József vedresábrányi lelkész.

Közgyűlés e csekély jövedelmű, teljesen vagyontalan s az év folyamán érzékeny károkat szenvedett, nagy családú lelkészt a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

47. sz. Bancsik Endre szalacsi tanító.

Közgyűlés tekintetbe véve, hogy folyamodó az év folyamán nagy kárt szenvedett, teljesen vagyontalan és nagy családú, figyelembe véve továbbá azon körülményt, hogy nevezett a betegségéhez szükséges mű lábat saját erejéből beszerezni nem képes, — őt az általa kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

48. sz. Debreczeni Ferencz székelyhidi tanító.

Közgyűlés a teljesen vagyontalan, nagy

családu s az év folyamán érzékeny károkat szenvedett, tanítót a segélyezésre legmelegebben ajánlja.

49. sz. Szebeni József kiskereki tanító.

Közgyűlés tekintve folyamodó fizetésének a 11 tagból álló nagy családjával a megélhetésre is elégtelen voltát és az év folyamán szenvedett érzékeny kárait, őt a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

50. sz. A kétzi egyház újból beterjeszti tarthatatlan és bezárással fenyegetett iskolája felépítésének céljára 3000 korona népiskolai tökesegély iránti folyamodványát, utalva arra, hogy a kérvényhez szükséges összes előirt mellékletek már a folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésre felterjesztettek.

Közgyűlésünk, minthogy egyfelől már nincs idő arra, hogy a legutóbbi kerületi végzés által követelt formaságoknak elég tétessék s minthogy másfelől a legtávolabbi remény sincsen arra nézve, hogy egyházmegyénk valamelyik egyháza ezen évben népiskolai tökesegélyt nyerhessen, a kérvényt ezuttal nem terjeszti fel az egyházkerületre, hanem felhívja a kétzi egyházat, hogy segélykérvényét a jövő 1910-ik évben adja be és a kérvény összeállítása alkalmával szigoruan ügyeljen az egyházkerületi közgyűlés 1909 Junius havi 293 jkvi számú végzésében foglalt kívánalmakra.

51 sz. A hegyközszentmiklósi ref. egyháztanács egy ujiskola s tanítói lakás építésére fordítandó, 10000 korona népiskolai tőke sgélyérti kérvényének pártoló felterjesztését kéri.

Közgyűlés — habár a kérvény nincs teljesen felszerelve, amennyiben a terv rajz és költség vetés hiányzik — tekintetbevéve azt, hogy az egyház, iskolája tulzsufoltsága miatt a mielőbbi építkezésre rá van mintegy kényszerítve, s szegénységénél fogva azt saját ere-

jéből teljesíteni nem képes folyamodó egyházat a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

52 sz. A bogyoszlói ref. egyháztanács, lelkészi lakás építésére 5904 k. 17 fillér egyszersmindenkori közalapi segély iránti kérvénynek pártoló felterjesztését kéri. Ezen törekvő egyházat, mely elavult lelkészi lakának ujjá építését, s a tanúgy tovább fejlesztése céljából egy új tanterem emelését határozta el és vette — anyagi erejét túlhaladó áldozattal folyamatba: egyházmegyei közgyűlés a legmagasabb egyszersmindenkori segélyre a legmelegebben ajánlja.

53 sz. A monospetri-i ref. leány egyház, az iránt folyamodik egyházmegyei közgyűléshez miszerint az 1907 Máj. 1-én tartott közgyűlés 36 sz. határozatával, a kerületi közgyűléshez pártolólag felterjesztett 4000 k. tőke segély iránti kérvényének miként lett elintézése felől tájékoztatást szerezni s a segély engedélyezése esetén oda hatni méltóztassék, hogy a segély az 5 éves ciklus legközelebbi évében az egyháznak kiutaltassék.

A m. petri leányegyház kérvényét az egyházkerületi közgyűlés 171|1907. sz. végzésével, az 1907. Ápril. egyetemes konvent 83 sz. határozata értelmébeni eljárás s annak idején az egyház kerületi tőke segélyző szakbizottság elébe leendő felterjesztés végett, vissza tette az egyházmegyéhez.

Amennyiben a kérvény nem érkezett volna vissza: közgyűlés felhívja Nagyt. esperes urat, miszerint annak vissza juttatása iránt a kellő lépéseket megtenni sziveskedjék, — egyben pedig utasítja folyamodó egyházat, hogy a vissza érkező kérvényt kellőleg felszerelve, tavaszi közgyűlésünkhöz terjessze be, hogy a segélyre „különösen indokolt“ alapon ismételtén ajánlható legyen.

54 sz. A margittai ref. egyháztanács, egyház fentartási alapjáról alkotott szabályrendelet 7 §-ának,

amely az alap vagyonának más célra való elvonását és felhasználását tilalmazza, megváltoztatását, illetve azt kéri hogy a jelzett §-hoz a következő pótlás csatoltassék : „Azonban nagyobb mérvű és halaszthatatlan egyházi építkezések alkalmával azon célból, hogy az egyház idegen helyről felveendő és magas kamatozású kölcsöntől megkíméltessek, kivételképpen megengedtetik, hogy az egyház fenntartási alap vagyonából a szükségelt összeg 5 (öt) százalék kamat mellett kölcsönöztessek. Ilyen esetben az egyháztanács indokolt előterjesztés kapcsán a kölcsön felvételéhez az egyházközségi képviselő testületi közgyűlésnek és az egyházmegyei közgyűlésnek hozzájárulását és engedélyét kikérni köteles. Az egyházmegyei közgyűlés engedélyének megnyerése után, az egyháztanács nevében az egyháztanács elnöksége (lelkész és főgondnok) a kölcsön vett összegről szabályszerű kötelezvényt állít ki, mely az egyház vagyon leltárában az egyházfenntartási alap vagyonaként szerepel és az egyháztanács úgy az esedékes kamatok rendes pontosfizetéséről, mint az időnkénti törlesztésekről, felelőség terhe alattgondoskodni köteles.“

Egyházmegyei közgyűlés a fent szó és betű szerint idézett s úgy egyháztanács, mint egyházközségi képviselő testületi közgyűlés által elfogadott alapszabály módosításhoz maga részéről is hozzájárul azt helyben hagyja és megerősíti.

55 sz. A margittai ref. egyháztanács, egyházfenntartási alap vagyonából, a templom, torony és orgona javításának céljára 800 korona kölcsön felvételének engedélyezését kéri.

Közgyűlés a kölcsön felvételére, melyhez úgy egyháztanács, mint egyházközségi képviselő testületi közgyűlés hozzájárult, a szabályrendelet módosított 7 §-ának (lásd jelen jegyzőkönyv 54. sz. alatt) szigorú betartása mellett, az engedélyt megadja.

56. sz. A vedresábrányi ref. egyháztanács beterjeszti a tervbe vett torony építésre vonatkozó költségvetést helyben hagyás és az építkezésnek — bizonyos engedmények

elérése mellett — árlejtés kizárásával a költségvetést készítő vállalkozó részére átadhatás engedélyezése végett.

Közgyűlés — részint azért, mert a költségvetést, a beterjesztett iratokból láthatólag az egyház anyagi viszonyaihoz képest, maga az egyháztanács is túlmagasnak találja, részint azért, mert a költségvetéshez tervrajz nincs mellékelve: az összes iratokat pótlás és helyesbítés végett vissza teszi egyháztanácsához, azzal az utasítással, hogy a helyesbített költségvetést tervrajzzal ellátva, tavaszi közgyűlésünkre terjessze be.

Már ez alkalommal kimondja azonban közgyűlés, hogy az építkezés csak szabályszerűen meghirdetett és megtartott árlejtés útján adható ki.

57. sz. Az éradonyi ref. egyház iskola építéséből még fenmaradt 4500 kor. hátraléknak kifizetésére hosszú lejáratu kölcsön felvételének engedélyezését kéri és ezen kölcsön jelzálogául a templomot, temetőt és a lelkeszi földeket akarná leköttni.

A közgyűlés első sorban is helyteleníti az éradonyi egyháznak azon egész számitáson kívül tett eljárását, hogy egy teljesen vagyontalan s oly csekély lelket számláló egyház iskolájának építését 11000 kor.-ba kerítette s így a meglevő 6400 kor.-val szemben 4500 kor. fedezetlen összeg állott elő. Az egyháznak semmi nemü ingatlana nincs. Templomra, temetőre és lelkeszi földre a törvény értelmében az egyházközségnek jelzálogkölcsönt venni nem lehet s így ingatlan hiányában törlesztéses kölcsönt fel sem vehetnek. Mivel azonban a 11000 kor.-ás iskola építtetését az egyháztanács tagjai határozták el és így ezen fedezet előállítására ők kötelezhetők, — az egyházmegye közgyűlése hozzájárul és engedélyt ad, hogy az egyháztanács tagjai kötvényre az egyházkerület pénztárából a 4500 k.-át felvehessék.

58. sz. Kőbölkuti ref. egyházközség azon kéressel járul az egyházmegyei közgyűlés elő, hogy miután a

köbölkuti 349. sz. s a ref. egyház tulajdonát képező betétben 2242 hrsz. alatt felvett ingatlanban a tagosítás-kor községi iskolai alapvagyon czimen kiadott 1800 -öl s a községi faskola czimen kiadott 1200 □-öl benfoglaltatik, holott ez az egyházközség tulajdona soha nem volt, hanem mint iskolai alapvagyon és községi faskola Köbölkut községet illeti, — s miután ennek valódiságáról ugy az egyházközség tanácsa, mint az egyházközség határozott meggyőződést szerzett, — másrésről pedig a tulajdonjog birtokbaadása iránt a község képviselőjében, az egyházközséget a vármegye tiszti főügyésze beperelte; — s miután ezen ingatlanok tulajdonjogát ugy az egyháztanács, mint az egyházközség Köbölkut községnek át engedi: — az átíráshoz szükséges nyilatkozatot és vázrajzot abból a célból mutatja be, hogy az ingatlan a jogos tulajdonos telekkönyvi tulajdonába átírható legyen, — hagyja jóvá.

Az egyházmegye az átruházást tartalmazó nyilatkozatot, melyet az egyháztanács és egyházközségi közgyűlés már jóváhagyott, — ez idő szerint még jóvá nem hagyhatja, mivel ezen ügy jogilag még teljesen tisztázva nincs s erről a székhelyi kir. Járásbiróság tkvi irattárában jelenleg meggyőződést szerezni nem lehetett, mert az erre vonatkozó iratok a nagyváradi kir. Törvényszékhez felterjesztve vannak. Az ügynek tisztázása szempontjából az összes iratok az egyházmegyei ügyész urnak kiadatnak azon kéréssel, hogy ezen ügyre vonatkozó előterjesztését a legközelebb tartandó egyházmegyei közgyűlésen előterjeszteni sziveskedjék.

59. sz. A bihar-félegyházai egyháztanács utasíttatni kéri Marjai Imre ottani magtárgondnokot, a ki hivataláról ez év folyamán lemondott, hogy tisztjét tartsa meg és folytassa az év végéig.

Közgyűlésünk, mivel a tárgyalás során beigazoltatott, hogy a magtárgondnok tisztségének három évét, a melyre megválasztatott volt, immár betöltötte és számadását is beadta, az egyháztanács kérelmének helyt nem ad, hanem

Marjai Imre bihar-félegyházai magtárgondnokot hivatala viselése alól felmenti.

60. sz. A székelyhidi egyháztanács jelenti, hogy iskoláinak túlszűfolttsága folytán a felsőbb hatóságok sürgetésére elhatározta egy új, ötödik tanítói állás szervezését s ezzel kapcsolatban egy új iskola felállítását. Ennek céljára az egyház a szükséges telket adja és a tanító fizetéséhez évi 100 koronával járul. Azonban az iskola felépítésére és felszerelésére az egyház teljesen képtelen, mivel a félszázados mulasztások pótlása képen reásulyosodó folytonos építkezések az egyháztagnak évek sorára a végletekig megterhelik. Beterjesztvén tehát az új iskola tervrajzát és költségvetését s az azokat elfogadó gyűlési határozatokat, kéri Egyházmegyei Közgyűlésünket, hogy az egyház részére az iskola-építés céljára megfelelő segélyt eszközöljön ki.

Közgyűlésünk a beterjesztett tervrajzot és költségvetést jóváhagyja és megerősíti. Ámde bármennyire méltányolja is a sok bajjal küzdő székelyhidi egyház nehéz helyzetét, bármelyik egyházi természetű segélyalaptól a segítség kérelmezését a székelyhidi egyházra nézve teljesen reménytelennek s hiábavalónak tartja. Mint-hogy azonban Közgyűlésünk a tárgyalás során arról értesült, hogy a székelyhidi iskolák túlszűfolttságát a községbe kitelepített lelencz-gyermekek túlnagy száma okozza s minthogy ezeknek taníttatása első sorban az államnak és községnek s csupán másodsorban az egyháznak érdeke: felhívja a székelyhidi egyházat, hogy az új iskola építése céljából kérjen támogatást a politikai községtől és ugyanezen célra nyerendő segélyért intézzen alaposan megokolt folyamodványt az államkormányhoz, névszerint a vallás és közoktatásügyi, a belügyi és a földmívelésügyi ministeriumhoz, a melyek anélkül is szoktak időnként kellőleg indokolt szükség esetén segélyt nyújtani az építkező egyházaknak.

61. sz. A szalacsi ref. egyháztanács jelenti, miszerint

özv. Zsigó Endréné, Gulácsi Eszter urnő és társaitól a szalacsi 123 hrsz. alatt fekvő házas telket, — melyre az egyháznak iskolái tovább fejlesztése tekintetéből mulhatatlanul szüksége van — 2500 koronáért megvette s kéri a beterjesztett adás-vevési szerződés megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés, a mennyiben a birtok vételhez ugy egyháztanács, mint egyházközségi közgyűlés, névszerinti szavazás mellett egyhangulag hozzájárult, a beterjesztett adás-vételi szerződést helyben hagyja és megerősíti, s végleges megerősítés végett az Egyházkerületi Közgyűléshez felterjeszti.

62. sz. A szalacsi ref. egyháztanács, az özv. Zsigó Endréné s társaitól megvásárolt 123 hrsz. alatti házas beltelek vételárának lefizethetése végett, 2500 (kettőezer-öttszáz) korona hosszabb — 50 éves — lejáratu törlesztéses kölcsön felvételének engedélyezését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, a mennyiben a kölcsön felvételéhez, ugy egyháztanács, mint egyházközségi közgyűlés, névszerinti szavazás mellett egyhangulag hozzájárult, a kölcsön felvételére az engedélyt meg adja.

63. sz. Az ujlétai ref. egyház beterjeszti az ujlétai 248 és 249 sz. betétben foglalt és tényleg birtokolt ingatlanok megosztására vonatkozó osztálylevelet és nyilatkozatot azon jelentéssel, hogy az ezekben foglalt ingatlanokat a tulajdonosok természetben már rég megosztva birják, s így az ujlétai ref. egyház is, tkvileg azonban ezen ingatlanok osztatlan vannak, és ezen osztálylevél és nyilatkozat által lesznek azok tkvileg is elkülönítve. Tulajdonképen itt az egyház a szóban forgó ingatlanokból sem kevesbbedést, sem szaporulatot nem nyer, csupán tkvi elkülönítésről van szó.

Az egyházmegyei közgyűlés figyelembe véve azon körülményt, hogy itt ezen eljárással az ujlétai ref. egyház sem kevesbbedést, sem szaporulatot nem nyert, hanem csak a tényleges birtoklás nyer tkvileg elkülönítést: beterjesztett osztálylevelet és nyilatkozatot megerősíti.

64. sz. Lengyel Pál kiskerekii lelkész, azon ismételt előforduló tapasztalatból kiindulva, miszerint a közgyűlésen tárgyalandó ügyek, nem rendes időben hanem elkésve, nem ritkán a gyűlést megelőző napon, vagy éppen — mint a jelen alkalommal is, — a tárgyalások közben adatnak be az elnökséghez, a minek aztán természetes következtetése, hogy az előadó jegyzők, az ügyiratoknak át tanulmányozására, sőt átolvasására sem rendelkezvén elég idővel, csak hézagosan ismertethetik, vagy egyszerűen felolvasni kénytelenek az ilyen elkésetten hozzájuk juttatott ügydarabokat, a minek ismét természetes folyamánya a tárgyalás színvonalának alább szállása, indítványozza: Mondja ki a közgyűlés, miszerint a gyűlés előtt 15 nappal az esperesi hivatalhoz be nem terjesztett ügyek, a tárgysorozatba egyáltalában nem vehetők fel, a gyűlés folyamán nem tárgyalhatók, hanem a következő gyűlésre jegyzendők elő.

Közgyűlés az indítványt helyesléssel fogadja határozati erőre emeli és felkéri Nagyt. Esperes urat, hogy ezen határozatnak teljes szigorral érvényt szerezni sziveskedjék.

65. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével:

Fényes Endre egyh. m. gondnok, Dr. Babós János v. tanácsbíró, Lengyel Pál kiskerekii, Szabó Zoltán székelyhidi lelkészek és Fazekas Imre főjegyző megbizatnak.

A 4—17. 19. 20. 22. 24—30. 51—56. 61. 62. 64. számokat jegyzette:

Fazekas Imre egyházm főjegyző.

A 44—49. 57. 58 és 63 számokat jegyzette:

Kovács András v. főjegyző.

Az 1—3. 18. 21. 23. 31—34. 35—43. 50. 59 és 60 számokat jegyzette:

Balogh Ferencz egyházm. aljegyző.

Hitelesítették Székelyhidon, 1909. nov. hó 17-én:

Fényes Endre,
egyhm. gondnok.

Szabó Zoltán,
ref. lelkész.

Fazekas Imre,
egyhm. főjegyző.

Közigazgatási bírósági ügyek.

1. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye közigazgatási bíróságánál 1909. évi október 7-én tartott ülésében.

Jelen voltak :

Fényes Endre egyh. megyei gondnok mint elnök ; Szathmari Sándor, Bányai László, Vecsei Sándor, Végh József, Fazekas Imre egyházi ; Dr. Babós János, Magyar Miklós, Konrád László világi tanácsbírák. A jegyzőkönyvet vezeti Fazekas Imre egyh. főjegyző.

Fényes Endre elnök az ülést megnyitván, tudomására hozza bíróságnak miszerint a birói eljárás tárgyát, Jakab József volt éradonyi, jelenleg bogyoszlói lelkésznek, az éradonyi ref. egyház ellen támasztott-a közte és nevezett egyház közt, ezen bíróság által a f. évi Máj. 4-én letárgyalt alap perben is bejelentett, de ezen részében ítélettel el nem látott követelése képezi.

Megállapítja elnök, hogy a bíróság tagjai határozat képes számban vannak jelen, hogy birói érdekeltség esete fenn nem forog és hogy panaszos Jakab József lelkész, s az éradonyi egyház képviselőjében Laczák Dezső lelkész megjelentek.

Végül tudomására hozza elnök a bíróságnak, hogy a beterjesztett kérvényhez, a követelés fenn állására vonatkozólag, semmi okmány nincs csatolva, a mennyiben, panaszos Jakab József és az éradonyi ref. egyház közt lefolyt alap perhez csatolt összes, a jelen kereset joga-

sultságát is igazolható okiratok, az Egyházkerületi közgyűléshez, mint fellebb viteli bírósághoz lettek felterjesztve és onnan vissza nem küldettek.

Ezek megállapítása után a bíróság meg hozza a következő

V é g z é s t :

Tekintve hogy a benyújtott kérvényhez, a követelés jogosultságát igazolható okmányok csatolva nincsenek: bíróság az ügy érdemleges elbírálását az ügyiratok beszerzéséig fel függeszti s utasítja ugy panaszos lelkészt, mint panaszlott egyházat hogy az ügyre vonatkozó okmányaikat az esperesi hivatalhoz terjesszék be, egyszersmind felhívja Nagyt. esperes urat, hogy az ügygyel kapcsolatos alap perhez csatolt összes ügy iratokat az egyházkerületi levéltárból mielőbb kérje ki.

Az ügyiratok beszerzése után újabb tárgyalás fog kitűzetni.

Fazekas Imre,

egyh. m. főjegyző.

mint jegyző könyvvezető.

Fényes Endre,

egyh. m. gondnok.

mint elnök.

2. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Székelyhidon az érmelléki ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. évi október hó 7-ik napján tartot ülésében.

Jelen voltak :

Fényes Endre egyházmegyei gondnok mint elnök ; Vecsei Sándor, Szathmári Sándor, Bányai László, Végh József, Fazekas Imre egyházi ; Konrád László, Dr. Babós János és Magyar Miklós világi tanácsbírák. A jegyzőkönyvet vezeti Fazekas Imre egyh. főjegyző.

Fényes Endre elnök az ülést megnyitván, tudomására hozza bíróságnak miszerint a jelen eljárás tárgyát, az éradonyi egyháznak, Jakab József volt éradonyi jelenleg, bogyoszlói lelkész ellen indított, s az érmelléki ref. egyházmegye közigazgatási bírósága által 1909. máj. 4-én 6-ik szám alatt ítélettel ellátott és az egyházkerületi bíróság 332/1909. számú ítéletével végérvényesen elintézt peres ügyben Jakab József bogyoszlói ref. lelkész által beadott per ujitási kérvény képezi.

Megállapítja elnök hogy a bíróság tagjai határozat képes számban vannak jelen s birói érdekeltség esete fenn nem forog, valamint hogy panaszos Jakab József lelkész és az éradonyi ref. egyház képviselőjében Laczák Dezső lelkész megjelentek.

Végül tudomására hozza elnök a bíróságnak, hogy az ezen ügyre vonatkozó összes ügyiratok az egyházkerületi bírósághoz lettek felebbezés folytán felterjesztve s így a bíróság előtt semmi olyan okmány nincs, a melynek alapján a per ujitási kérvény érdemleges elbírálásába bocsátkozhatnék.

Ezek megállapítása után a bíróság meghozta a következő

V é g z é s t.

Az ügyiratok beszerzéséig a bíróság a tárgyalást felfüggeszti s felhívja nagytt. esperes urat, hogy az ezen ügyre vonatkozó összes okiratokat az egyházkerületi levéltárból mielőbb kérje ki.

Az iratok beszerzése után újabb tárgyalás fog kitűzetni.

Fazekas Imre,
egyh. m. főjegyző.
mint jegyzőkönyvvezető

Fényes Endre,
egyh. m. gondnok.
mint elnök.

A., Melléklet a 21 számhoz.

J e l e n t é s e

a szórványokban lakó református hivek számba vételére kiküldött bizottságnak az „Érmelléki egyházmegye“ 1909. évi közgyűléséhez.

Október 6.

Az érmelléki egyházmegye 1908. évi közgyűlésének 35 sz. határozata alapján alólirott elnöklete alatt Rácz Lajos micskói, K. Szabó József vedresábrányi, Kiss Sándor poklosteleki lelkészeket annak a megvizsgálására küldötte ki, hogy a jelenleg Poklostelekhez tartozó szórványokat: (Sárszeg, Csujafalva, Nadántelek, Kövesegyháza, Sástelek) nem volna-e czélszerűbb missziói gondozás végett Felsődernával együtt átbocsátani a bihari egyházmegye által Tataros központtal létesítendő körletet készségnek. Amennyiben a kiküldött bizottság részint alólirott elfogallatása részint a kedvezőtlen tavaszi időjárás miatt járhatatlaná vált utak miatt nem volt abban a helyzetben, hogy megbizatásának eleget tehessen, s arról az egyházmegyének beszámolhasson, — az egyházmegyei tavaszi közgyűlés 15 sz. határozata alapján olyképen intézkedett miszerint a nevezett lelkészekből álló bizottság ne csak az eredeti megbizatásról tegyen jelentést, az őszi közgyűlésnek, hanem terjesszen be kimutatást az összes szórványokban lakó református hivekről is.

Hogy mennyire szükség volt már az egyházmegye ezen intézkedésére, mutatja azon körülmény, hogy míg más egyházmegyék behatóan foglalkozva a missziói ügyekkel, egymás után állították fel a Konvent által nyújtott segélylyel a missziói lelkészségeket a más nemzetiségűek lakta vidékeken, addig a mi egyházmegyénk a misszió magasztos ügyében eddig még egyetlenegy számba vehető lépést sem tett, bárha éppen azon egyház megyék közzé tartozik, a melynek területén szépszámmal laknak református hiveink idegen nemzetiségek között.

A kiküldött bizottság egyáltalán nem könnyűnek

mondható feladatát 2 ízben tett körútjával igyekezett, a lehetőségig megoldani. Nehéz volt a feladat egyfelől azért, mivel a bizottság névszerinti kimutatást igyekezett készíteni azon ismeretes ténynél fogva, miszerint a konvent miszsiói segélyek megadásánál okvetlen megkívánja a hivek névszerinti kimutatását; — másfelől pedig azon ok miatt, mivel hiveink az ilynemű összeírásból legtöbb helyen azt a következtetést vonták, hogy a bizottság munkálata egyházi adó kivetés céljából történik. Ennélfogva mindenütt fel kellett világosítani hiveinket, hogy bizottságunk munkálata nem egyház adó kivetése, hanem a hiveknek ezután intenzivebb lelki gondozása végett történik. Bárha mindenütt nem sikerült is a kételyt eloszlatni, legtöbb helyen örömmel fogadtak bennünket hiveink, akikre ott az idegen nemzetiségek között bizonyos tekintetben az elhagyatottság érezte nehezül. Legtöbb helyen hiveink más tiszta magyar református vidékről költöztek be ezen részint oláhok, részint betelepített tótok által lakott vidéken s előbbi lakóhelyükről magukkal hozták ide magyar nemzetünk és református egyházunk iránt való szeretetöket a melyet az itteni huzamosabb időn át való tartózkodás sem tudtak kiölni. Mig egy pár helyen azt tapasztaltuk, hogy a magyar r. katolikus könnyen assimilálódik nemzetiség tekintetben a környezethez, addig a reformátusok, akiket itt kálvinistáknak (Calvini) nevez az oláhság, nemcsak nem akar beolvadni ma már az idegen nemzetiségbe, hanem részint legtöbb esetben előnyös vagyoni helyzeténél részint pedig valamely mesterség (kovács, lábbeli készítő, kerékgyártó, asztalos, pintér, stb.) folytatásánál fogva bizonyos tekintélyt szereznek maguknak. Ha valaki ennélfogva tanulmányozás tárgyává akarja tenni azon ma már kétségbevonhatatlan tény, miszerint a magyar református, szellemi, értelmi fölényével felülmulja a más nemzetiségűeket és vallásukat; — itt a rézhegység vidékén arra nézve igen hasznos tanulmányokat tehetne.

Szükségesnek tartottam körútunk leírása elé bocsátani református hiveink itteni helyzetének általános jellemzését. Az első körútunk aug. napjain történt meg. Kiküldött lelkésztársaim a legnagyobb örömmel és buzgalommal vettek részt ezen tanulmányi utazásban.

Az első nap a Micskéhez tartozó 2 szórványban Vámoslázon és Terjén vettük számba hiveinket. — Ez utóbbi helyen, ahol mintegy 26 reformátust találtunk, azon megdöbbenő tapasztalatra jutottunk, hogy 30 év óta iskola nélkül van a község. A mint egy oláh aszszonytól megtudtuk, maga az oláh pap van leginkább ellen az iskola felállításának, mivel így a kezei közt levő tanítói földeket ki kellene adni kezei közzül.

Valóbban szomorú jelenség, hogy a mai XX. században egy elég népes község, amely egyszersmind a körjegyzőség székhelye is — teljesen iskola nélkül van. Így vagy 8—10 tanköteles református gyermek semmi nemű oktatásban nem részesül. Mindenesetre erre a körülményre fel kell hívni a tanfelügyelő figyelmét.

A második nap Sárszeget, Hőkét, Csujafalvát, Nadánteletket látogatta meg a bizottság. Ezen Poklostelekhez tartozó szórványokban csekély számmal vannak hiveink. Fájdalom, több helyen világos nyomát láttuk annak, hogy ezek a községek lassanként oláhosodtak el. A tiszta magyar nevek (Nadányteleken: Dorogi Varga stb.) bizonyítják ezt. Nyíltan be kell vallanunk azt is, hogy a községi jegyzők legtöbb helyen nem nagyon voltak hajlandók segédkezni hasznos munkálatunkban. Így Hagymádfalván kérésünk előtt azon indokolással akartak kitérni, hogy itt egyáltalában nem lakik református, mégis midőn több helyen tudakozódtunk, kiderült, hogy hagymádfalván, és a hozzá tartozó Etelka völgyben 42 reformátust sikerült összeírni. Megható volt hallani ez utóbbi helyen egy nőtől, hogy ő maga oktatja gyermekeit a református vallásra meghozatván a szükséges ágendát

Kövesegyházán 69 reformátust találtunk. Ugyanis a múlt század 80-as éveinek elején a Balogh és a Mogyeri család Mezőberényből ide költözvén jutányos áron vettek itt földet, amelynek okszerű szorgalmas műveléséből meggazdagodtak. A legidősebb Balogh János, a kinek 30 unokája van itt, értelmes, vallásához buzgóan ragaszkodó ember, aki igazi hitrokoni szeretettel fogadott bennünket. Az ő közbenjárásának lehet köszönni, hogy ma már az itt elvonuló országút mellett Kövesegyháza és Görbesd mellett két év óta állami iskola van. Sajnos

görögkeleti tanító működik az iskolában, s nincsen aki a református gyermekeket vallásuk hitelveire s énekeire oktassa. A görögkeleti tanító hajlandó volna erre bizonyos díj mellett, de el lehet képzelni, hogy az ilyen tanításban nincsen köszönet. Azért szükséges volna már akár a bihari, akár az érmelléki egyház megye által felállítani a tatarosi, illetve dernai, missziói lelkészséget, hogy az illető körlelkész hetenként járna ide vallás oktatás végett.

Ezután Sászteleket, majd a felső-dernai aszfalttelepet néztük meg. Ez utóbbi helyen, amelyet egyházmegyénk már átbocsátott a bihari egyház megyének, — nem vettük külön számba hiveinket. A telep gondnoka azonban felvilágosított bennünket, hogy a részvénytársaság jobban szeretné, ha az itt létesítendő körlelkészségnek nem Tataros, hanem Felső-derna lenne a központja, mivel az egész vállalatot innen igazgatják. Ha a lelkész itt laknék, ingyen fuvarral mehetne át a gyár orvosával Tatarosra, de megfordítva ez nem történhetné meg. Egyet azonban helytelennek tartana bizottságunk, nevezetesen az itteni munkásoknak egyházi adóval való megterhelését, még pedig olyképpen, hogy az intézőség fizetésökből bizonyos összeget fogna le a missziói lelkész számára. A gondnok előadása szerint az a terv. Nem lehet itt eléggé hangsúlyoznunk, hogy rendkívül elhibázott lépés volna, e szórványoknak szervezését mindjárt egyházi adó kivetésével kezdenünk. Így a szórványokban levő hiveink csakhamar arra a meggyőződésre jutnának, hogy mi tulajdonképen nem is lelkigondozás, hanem egyházi adószedés végett keressük fel őket. Meggyőződésünk szerint a szórványokban levő hivektől kezdetben semmiféle egyházi adót nem kell szednünk. Csak később a mikor a missziói ügy megerősödött, lehet tőlük okos és tapintatos buzdítás után áldozatkésztséget várni.

Bodonos, Almaszeg, Papfalva, Bisztraujfalu meglátogatása következett ezután. Mindenütt névszerint összeirtuk hiveinket, még pedig aként, hogy rendszeren felkerestük a községben egy református családot, s ettől megtudtuk többi hiveink nevét is. Különösen Almaszegen egy pár családnál igen örvendeztek látogatásunknak,

annyival is inkább mivel hallották tőlünk, hogy immár nem messze az idő, a midőn vallási tekintetben nem lesznek annyira elhagyatva, mint eddig.

A következő napon aug. először a Tóthi mellett fekvő Bozsalyt, majd Csételeket látogattuk meg. Ez utóbbi hely az általunk beutazott szórványterületnek legfontosabb pontja, Hock Sámuel molnár, buzgó hit-sorsosunk segítségével 168 református lelket irtunk össze, de bizonyára még kimaradhatott egy pár általánem ismert család, úgy hogy a református, hívek száma bátran 200-ra tehető. Ezek a csételeki reformátusok csan néha látogatnak el a tóti-i ref. templomba; — ezek kívül minden lelki gondozás nélkül élnek. Utánna néztünk a jegyző irodában annak is, hogy az itteni gör. keleti iskolában 15 fiu, 14 leány református tanköteles van. Tehát 29 református gyermek-nő fel oláh iskolában minden vallás oktatás és Confirmatio nélkül. Valóban csodálkozni lehet, hogy ily népes szórványról az egyházmegye soha semmiféle intézkedést nem tett. Igaz, hogy 7—8 évvel ezelőtt az akkori tóthi lelkész indított itt bizonyos mozgalmat az egyházi élet fellendítése véget. Meg is választottak Hock Sámuel molnár személyében a gondnokot, ezen kívül a kellő számú presbitereket. Szó volt arról is, hogy a csételeki reformátusok imaházat építenek. A mozgalom minden esetre szép volt, s a perspektiva, amelyet mutatott, kecsegtető. Fájdalom, a mozgalom itt is hajótörést szenvedett az egyházi adó miatt. A lelkész, ugyanis csak oly feltétel alatt volt hajlandó őket bizonyos időközben meglátogatni, ha legalább is félannyi egyházi adót fizetnek neki, mint a tóthiak. A csételekiek ezt sokalták, s így az egész mozgalom elaludt. Ezen mozgalom sikertelensége is hathatáson bizonyítja, azon fentebbi állításunkat, hogy a lelki gondozást a szórványokban nem pénzügyi dologgal kell kezdenünk. Ha a lelkész és a csételekiek úgy egygyeznek meg, hogy a lelkésznek nap és fuvardíjat fizetnek minden látogatás alkalmával, hiszem, hogy ma már oly buzgó ember vezetése mellett, mint Hock Sámuel, szép egyházi élet fejlődhetett volna itt ki. Így teljes fejetlenség uralkodik. A baptizmus is felüti fejét az egyes családokban. Bár el lehet mondani általánosságban, hogy a

szórványokban lakó hiveink nem épen fogékonyak a baptizmus iránt. De meg a futkarozó apostolok is hátatlan talajnak tartják a szórványokat, ahol az ő tanáikra, leginkább halgató reformátusok egy-egy községben (leginkább) kevés számmal vannak. Pedig felületesen ítélve azt hinné az ember, hogy hiveink épen itt, ahol egyházunk semmiben sem gondokosdik róluk, hajlandók elkeseredésükben magukat a baptizmus karjaiba dobni. Mindenesetre egyházmegyénk, ha gondoskodását kiterjeszti a szórványokra is még azon pár embert is megmentheti, akik most a baptizmus felé hajlanak. Bizottságunk, különösen figyelmébe ajánlja az egyházmegyének Cséhteleteket.

Csételek után Kohányt, Szunyogdot, Dédát, és Dzsért vettük számba. Ezek a szórványok a felsőábrányi református egyházhoz tartoznak s tőle nem is nagy távolságban fekszenek. Három községben Kohányon, Szunyogdon és Lükén rohamosan növekedik a református hiveink száma, aminek oka az, hogy az itt elterülő nagy kiterjedésű szőlőhegyeken az alföldről bevándorolt magyarok vásároltak földeket. Ezek a magyarok pedig csaknem kivétel nélkül református egyházunkhoz, tartoznak. Első körutunk alkalmával e 3 népes szórvány közül csak Kohányt és Szunyogdot vettük számba az itteni körjegyző szives támogatásával, aki szintén hitsorsunk. Kohányon 93, Szunyogdon 80 reformátust találtunk. Már itt jelezni kívánjuk, hogy Kohányon egy év múlva megfog nyillani az állami iskola, ahol a hitoktatásról szintén gondoskodnunk kell. Ugyanezen nap meglátogattuk a Micskéhez tartozó Királyit, ahol 31, és a Margittához tartozó Terebest, ahol 25, reformátust találtunk.

A második körutunkat szeptember . . . napjain tettük meg, a midőn is a munkálatunkat, befejeztük. Utunkat a legnépesebb szórvány számbavételével Lükivel kezdtük meg. Szerettük volna az egyházmegyei határozat értelmében a felsőábrányi lelkész társunkat is belevonni működésünkbe, de fájdalom, nem találtuk otthon. Az itteni állami iskolai református vallásu tanító volt szives bennünket a legnagyobb szeretettel és kézséggel, kalauzolni. A mi református hiveink tulajdonképpen nem Lükiben, hanem a Lükéhez tartozó nagy kiterjedésű szőlőhegyen

laknak szétszórva, 220 reformátust sikerült itt összeírunk. Ezek a reformátusok a legnagyobb ragaszkodással vannak egyházunk iránt, s minket is örömmel fogadtak, gyermekeik többnyire a felső ábrányi állami iskolába járnak. A hiveknek az volna a legfőbb óhajok, hogyha imaházuk lenne, amelyet esetleg oly központi helyen lehetne építeni, hogy nemcsak a lükii, hanem a kohányi és szunyogdi reformátusok is használhatnák. Mindenesetre itt fent a hegytetőn az oláh nép áradatában meghatóan hirdethetné egy református imaház a magyarság eszméjét és a Calvinismus megdönthetetlen elveit. Magának az államnak nem volna szabad egy ilyen imaház építésében megvonni segítő kezét. Ha van pénze arra, hogy ezen a vidéken is sorba építtesse egymásután a diszesebbnél diszesebb templomokat az oláh görög katolikusoknak, sőt nagy mértékben segítse a templomok építésénél a görög keletieket is, bizony kellene pénzének lenni a református templomok és imaházak építésére is. A magyar református egyház az idegen nemzetiségek között első sorban a magyar állam eszmének tesz soha elége meg nem becsülhető szolgálatot.

Széltallón részint egy tanyán, részint magában a faluban 73 reformátust irtunk össze. A tanyán lakó reformátusok Sarkadról származnak, s rendkívül örvendeznének, ha olykor olykor lelkész látogatná meg, amint találóan jegyezte meg egyik öreg asszony, hogy itt az ember annyira el van hagyatva, miszerint a lelkiismerete elkopik. Széltallóról több szüle Felsőábrányban járattja gyermekét iskolában. Sőt az is megtörténik, hogy egy-két évig a széltallói oláh iskolába járnak a református gyermekek, azután az elemi iskola felsőbb osztályaiba a magyar nyelv és a református vallás tanulása végett Felsőábrányba mennek. Bártfaluban 17 reformátust irtunk össze.

Másnap szeptember én a széplaki kört látogattuk meg. Ennek a körnek a szórányaiban vannak legkevesebben reformátusok. Itt azonban egy tanyán Széplak s Baromlak között az ugyneveztt Blága réten 61 reformátust fedeztünk fel, a kikiről egyházmegyénk eddig semmit sem tudott, ezek a reformátusok jobbra szegény cseléd emberek a kiknek gyermekeik iskoláztatás nélkül nőnek fel! ők magok pedig semmi féle lelki

ápolásbn sem részesülnek. Egy szegény öreg asszony sirva panaszkodott bizottságnak, hogy úgy élnek ők itt mint a barom, s mily jól esnék nekik, ha évenként legalább egy párszor istentiszteletet tartanának nekik itt s urvacsorában részesülnének, felkeresik őket ugyan a baptista apostolok, de azokra nem akarnak halgatni. Széplakról lehetne ezeket legjobban egyházilag gondozni. Bent Baromlakon csak 7 református van. Verzáron 1. Dólya pusztán 5. Várvizen 13. Ez utóbbi község régebben teljesen magyar volt, csak lassanként oláhosodott el. Középesen 11 református van. Meglátogattuk az itteni állami iskolát is, ahol csak egyetlenegy református növendék van.

A Feketeerdőn 47 reformátust irtunk össze ; az itteni állami iskolában 13 református növendék jár, akik semmiféle vallásoktatásban nem részesülnek, mivel ugy a tanítónő, mint a tanító a növendékek többségére való tekintettel római katholiuks, különben maga a gyár feloszló félben van, s a munkások egy részét már el is bocsátoták. Itt a Feketeerdőn, mivel körutunkat bevégeztük, a tapasztaltak felett beható eszmecsérét folytattunk s bizottságunk egyes pontokban megállapodván, a következő véleményes javaslatot terjeszti az egyházmegyei közgyűléshez.

1., A poklosteleki lelkész által jövőben a következő szórványok gondozandók : Sárszeg, Csuja falva, Nadánytelek, Hagymádfalva. Megjegyezvén, hogy Hagymádfalva mint szórvány eddig minden indok nélkül Szentjobbhoz kapcsoltatott, holott Poklostelekről jobban és könnyebben meg lehet látogatni, ezen szórványokban lenne a lelkek száma 64.

2., Felső-Derna aszfalt teleppel misziói körlelkésztség állítandó fel a következő szórványokkal : Felső-Alsó-Derna Tataros, Terje, Bodonos, Kövesegyháza, Sástelek Alma-szeg, Pappfalva, Várviz, Verzár, Középes, Cséstelek, Bozsaj. A lelkek száma lenne 744. A megválasztandó körlelkésznek a hivek lelki gondozásán kívül kötelessége lenne Tataroson Kövesegyházán az állami, s Csésteleken a felekezeti iskolában a válást tanítani.

A mennyiben a bihari egyházmegye Tataros központal már szervezte is a misziói körlelkésztséget s épen emiatt kérte el Felső-Dernát is, küldjön ki ugy az

érmelléki, mint a bihari egyházmegye 3—3 tagu bizottságot e fontos kérdésnek végleges megoldására, mivel itt nem az a kérdés, hogy a két egyházmegye határan felállítandó körlelkészség az érmelléki, vagy a bihari egyházmegyéhez tartozzék-e hanem az, hogy ezek a népes szórványok valahára lelki gondozásban részesüljenek. Éppen azért azt a kérdést, hogy Felső-Dernával mely szórványok engedtesse át a bihari egyházmegyének, mindaddig eldönteni nem lehet, míg e kérdéses misziói lelkészség fel nem állítatik. Ugyanis a helyzet egészen másképpen alakul, ha a bihari egyházmegye állítja fel itt a misziói körlelkészséget Tataros központtal, vagy az érmelléki egyházmegye Felső-Derna központtal. Ha az előbbi eset áll be, akkor az érmelléki egyházmegye csak Kövesegyházát, Sásteleket és Bodonost bocsáthatja át Felső-Dernával együtt a Tatarosi misziói lelkészségnek, s akkor az a nehéz helyzet áll elő, hogy Cséhtelek, ez a népes szórvány nem volna csatolható Tataroshoz, részint a nagy távolság, részint azon ok miatt, mivel igazán megszégyenítő volna, ha az egyházmegye egy olyan elég népes egyházközség mellett fekvő szórványát mint Tóthi, odaengedné egy más egyházmegyének. Ha már bevégzett ténynek kell tekintenünk, hogy a Bihari egyházmegye Tataros központtal létesítse, a misziói lelkészséget, akkor nem maradna hátra más, mint Cséhtelek központtal létesíteni misziói lelkészséget a következő szórványokkal: Bozsaly, Papfalva, Almaszeg, Bisztraujfalu, Széltalló, Bártfalu, Verzár, Várviz, Baromlak, (Blágarét) Középes mintegy 443. lélekkal.

3., Szerveztessék Felsőábrányban egy állandó segédlelkészi állás, melynek viselője arra volna hivatva hogy a Felsőábrányhoz tartozó népes szórványokat lelkileg gondozza a kohányi, esetleg a felsőábrányi isolában a vallás oktatást teljesítse. E szerint a felsőábrányi misziói kört alkotnák, Kohány, Szunyogd, Lüki, Déda, Dizsér, s azon esetben ha nem Cséhtelek központtal állítatik fel misziói lelkészség, ide tartoznék még Széltalló, Bártfalu. A lelkek száma lenne a felsőábrányi misziói körben 518. Látni való ennél fogva, hogy ily népes szórványokat a felsőábrányi lelkész még akkor sem tudna gondozni, ha egészen fiatal lelkész lenne. Ennél fogva ezt a kérdést sür-

gősen meg kell oldani. A megoldás a jelen helyzetben nem is olyan nehéz, mivel a jelenlegi lelkész mellé ugyis okvetlenül kell segéd lelkészt alkalmazni, ami kongruás lelkészi állásról lévén szó, állami segéllyel eszközölhető lesz. Kérnünk kell még a konventtől missziói segély címén 400 koronát, ami a missziói segédlelkész fizetéséhez csatoltatnák. Bizottságunk azt ajánlja, hogy ez az ügy elbírálás végett az egyházkerület útján már most terjesztessék fel a konventnek, mivel úgy a felsőábrányi egyház, valamint a hozzátartozó szórványok ügyeinek további elhanyagolása közegyházunkra nézve csak hátránnyal járna.

4., A Széplakhoz tartozó Feketeerdő szórványt, egyszerűen át kell engednünk a bihari egyházmegyének mivel úgy az azon a vidéken levő anyaegyházaktól, mint az esetleg létesítendő missziói lelkészségektől rendkívül távol lenne. A Feketeerdő legjobban megközelíthető Élesdről, amely vasuti állomása. Sürgős intézkedést igényel a Baromlak mellett levő Blágerét, ahol 61 református minden lelki gondozás nélkül él s gyermekeik iskolába nem járnak. Egyelőre míg más intézkedés nem történik, a széplaki lelkész mellett szolgáló segédlelkész gondozhatná az itt levő hiveket, s a szükséges nap és fuvardíjat az egyházmegyei közpénztár fedezné.

Ezekben van szerencsénk bizottságunknak az 1142 lelket magába foglaló szórványokról jelentést tenni. Mellékeljük egyszersmind a névszerinti kimutatást is. A bejárési költségre az egyházmegyei pénztárnok 150 koronát utalt ki, amelyből a kiadás tekintettel arra, hogy öt napon át folytonosan utaztunk szekeren mintegy 110 koronát tett ki. A fentlevő összeget visszaszolgáltadjuk az egyházmegyei pénztárba. Napdíjat nem számítottunk fel magunknak. A napdíj kérdésének az eldöntését teljesen az egyházmegyei közgyűlésre bizzuk.

Bihardiószeg 1909. szeptember 23.

A kiküldött bizottság nevében.

Veress István sk.

ref. lelkész.

B., melléklet a 21 számhoz.

Kimutatás

az érmelléki egyházmegye szórványairól.

I. Micskéhez tartozók:

1., Vámosláz: özv. Nagy Sándorné 6,
Balogh Sándor kovács 1.

összesen 7.

2., Terje: Csontos László jegyző 2, Tóth
Pál földműves 3, Cseke Imre 1, Gál Ferencz 11,
Szabó Juliánna 1, Szabó Lajos 4, Ács Imre 1,
Balogh Gyuláné 3.

összesen 26.

3., Királyi: Herter József 3, Herter Márton
2, Székely Ferencz 5, — Mandeltanya: Baróti
Lajos 8, Kis Zsigmond 2, Kis Sándor 3, Pál
András 8.

összesen 31.

Végösszeg 64.

II. Margittához tartozók:

1., Bisztraterebes: Bagi Sándor 3, Módi
Imre 4, Lakatos Sándor 2, Bagos Sándor 5,
Ármós Lajos 3, Kis Lajos 2, — Szatmári tanya:
Dávid Sándor 6.

összesen 25.

III. Poklostelekhez tartozók:

1., Sárszeg: Czifra Imréné 3, Riskó Lajos
vámos 5, Balog Géza cseléd 1.

összesen 9.

2., Hőke: — — —

3., Csujafalva: Murguj Lajos 4, Fehér
László 4.

összesen 8.

4., Nadánytelek : Fényes Sándor 2, Fényes Jenő 3.

összesen 5.

5., Hagymádfalva : Hadadi József 3, Molnár István üzletvezető 4, Nemes Mihály 2, Schmiedt Károly 1, Hamela János kerékgyártó 4, Kobula István 1, Kis Gábor malmos 2, Prázsa Deme-
terné 1, állit. áttért. Klein József 10, Barcza István 6 Varsányi Imre 2, — Etelkavölgy : Ba-
ranyi József 1, Lakatos Gábor 5.

összesen 42.

6., Görbesd : — — —

7., Kövesegyháza : id. Balogh János 2, Balogh András 7, Balog Mihály 8, Balogh József 3, Kovács József 8, énekes. Méhes Lajos 9, Kóti István 7, Boros József 4, Fódis György 3, Skuta Józsefné 4, Megyeri András 4, Megyeri István 4, (neje oláh volt, áttért.) Megyeri Sándor 2, Molnár Sándor 4.

összesen 69.

8., Sástelek : Tóth Sándor utkaparó 4, Vári István, Bartos tanya 2, Varga István 6, Egy ember áttért r. kath. felesége kedvéért.

összesen 12.

Végösszeg 145.

IV. Tótihoz tartozók :

1., Bodonos : Kovács József 5, Szabó Lajos gubás 5, Varga János r. kat. tanító 2 unokája 2.

összesen 12.

2., Almaszeg : Vezér Imre 2, Kovács Ferenczné 2, Szabó Sándor 10, Tölcsér Sándor 5, Köpeczi János 2, Drimbóné 1, Gál Ferencz 2.

összesen 25.

3., Papfalva : Nagy István suszter 2, Demján Imre 2, Scheiber erdészné 1, Szilágyi János 1, Bondár József 4, Kos László 4, Nagy Jánosné 2, Sólyom Károly kerékgyártó 9.

összesen 25.

4., Bisztraufalu : Király Mihály 2.

összesen 2.

5., Bozsaly : Vég József 1, Vég János 3.

összesen 4.

6., Cséhtelek: Hock Sámuel molnár 4, Kata Sándor 4, Kata István 2, öz. Kata István 2, ifj. Dandé István 6, Dandé Sándor 4, Dandé Mátyás 4, Dandé Ferencz 3, Mátyási Lajos 2, Kiskereki József 4, Tar Ferencz 2, Deák Ferencz 2, Szabó Bálint 4, Barta Imre 3, Benedek Lajos 3, Horváth István 6, (állit. baptista) Pálfucz János 4, Tóth Zsigmond kerékgyártó 8, Nyilas Ferencz 8, Perje Imre 4, Kozma Mihály 5, Szilágyi Lajos 4, Szilágyi József 4, Megyesi József 7, Varga Imre 6, Csanádi Ferencz 2, Huszti Lászlóné 1, Sólyom Gábor 5, Király Ferencz 3, Földi István 3, Földi Károly 1, Fazekas Gergely 5, Hegyessi Lajos 4, Sarkadi István 2, Nagykereki Ferencz 1, Buzás Imre 3, ifj. Buzás Imre 3, Lakatos Gyula 3, Szabó Bálint 3, Nyilas Ferencz 4, Papcsuga Pálné 1, Kovács Bálint 3, Medgyesi Ferencz 4, Tóth Zsigmond 6, Varga Imre 4. — Tanköteles fiu : 15 leány 14. összesen 29.

A hivek száma 168.

Rétitanya : Kozma Benedek 6, Olah János 5.

összesen 11.

Végösszeg : 245.

V. Felsőábrányhoz tartozók :

1., Kohány : Rác Lajos 6, L. Sánta István 7, Lippai Lajosné 9, Szabó László 4, Pálfi Sándor 3, S. Nagy Lajos 4, Kulcsár József 5, Rác Lajos 4, Vadai Kis János 4, öz. Mészáros Imréné 3, Kulcsár József 9, öz. Lukács Antalné 3, Gál Sándor 4, Gál Lajos 2, Dombi Sándor 6, Osváth Ignácz 6, Vadai István 4, Juhász Nagy András 4, Bátor Gábor 2, Kulcsár János 5.

összesen 93.

2., Szunyogd : Dobos Lajos 4, Osváth Lajos 1, Torda Ferencz 4, Nyiri Bálint 1, Nagy Ferencz kovács 4, Oláh K. Sándor 10, Bozsányi Bertalan 2, Nagy Károly 3, Hajnal Mihály 5, Dombi Imre 5, Király Ferencz 6, id. Király Gábor 4, L. Kis Sándor 8, Pálfi István 4, Fekete András 5, Fehér Péter 5, Bereczky Lajos 2, Küllös István 2, Gál József 3, Ferenczi Sándor 2.

összesen 80.

3., Déda : Orbán Vinczéné 5.

összesen 5.

4., Dizsér : Fodor György 2, Pollák Mihályné 1, Osváth Zsuzsánna 1, Duszka Pál 3, Hamza István 7, Telegdi József 1, Fülöp István 4, Bereczky Imre 5, Petri Bálint 4, Hajdú Sándor 2.

összesen 30.

5., Lüki : Szabó László 4, Sánta István 5, Kulcsár János 3, Halász Istvánné 4, Pálfi Sándor 4, V. Kis János 2, Főző Sándor 4, Gál János 6, Szabó Mihály 7, Lukács Antalné 3, özv. Kulcsár Józsefné 3, S. Nagy Sándor 5, Gál Elek 5, Galgóczy Lajos 5, Vincze Lajos 7, Varga János 1, V. Kis Sándor 4, Rácz Lajos 4, Szenczy Zsigmond 4, Duli János 4, Duli Lajos 3, Hajdu András 8, Győri Imréné 4, Pap Tógyer 3, Posta János 6, Bakonszegi Bálint 6, Pálfi István 4, Juhos Balázs 6, Fehér Péter 6, Fekete András 5, Szendrei János 4, — Porcsa-hegy : Bánya András 4, Kis Károly 2, Kis János 5, Albert András 2, Tóth András 4, Árvai Mihály 5, Pongor Sándor 6, Vadai István 7, Panni Márton 4, Szabó Sándor 4, Borsi József 5, Pap Lajos 4, Szücs Ferencz 4, Lukács Lajos 3, Barta Sándor 5, Pálfi Ferencz 5, Vadai Sándor 4, Fazekas János 5.

összesen 220.

6., Széltalló : Váradi Gergelyné tanya 2, Horváth István 7, Égető Lajos 9, ifj. Égető István 8, id. Égető István 2, Égető Imre 3,

Égető Ferencz 6, Nagy Imre bapt. 6. — Bent a faluban : Perei Jánosné 7, Megyeri Mihály 6, Buti György 9, Halmazsán László 2, Kosztán József bapt. 5.

összesen 72.

7., Bártfalu : Makai István 4, Egri József 7, Egri József 4, Lévay Mihály 2.

összesen 17.

Végösszeg a felsőábrányi körben 518.

VI. Széplakhoz tartozók :

1., Baromlak : Blágarét. Kósa János 10, Mágori Ferencz 2, Somogyi Gábor 8, Császár Gergely 2, Pap Lajos 7, ifj. Máthé Ferencz 2, id. Máthé Ferencz 3, Lakatos Sándor 6, Pap Mihály 3, Cseke József 4, Lőrincz József 7, Kun József 7, — A községben : Küllős Imre 5, Máthé Sándor 2.

összesen 68.

2., Verzár : Spitz Gézáne 1.

összesen 1.

3., Dólya-puszta : Vámos József 5.

összesen 5.

4., Várviz : Szabó Sándor 7, Turi Gábor 6,

összesen 13.

5., Középes : Méhes Sándorné 2, Horváth János 9.

összesen 11.

6., Feketeerdő : Virág József 5, Borzási János 7, Tibold Ferenczné lut. 6, özv. Fekete Mihályné 4, Szentmihályi Endre 7, Sándor Bertalan 1, Sólyom Bálint 1, Kósa János 5, Gáll László 7, Nagy Sándor 2, Lakos Gábor 2, Tankötelesek 13.

összesen 47.

Végösszeg a széplaki körben 145.

Végösszesítés.

1., Micskéhez tartozók	—	—	64
2., Margittához „	—	—	25
3., Poklostelekhez „	—	—	145
4., Tóthihoz „	—	—	245
5., Felsőábrányhoz „	—	—	518
6., Széplakhoz „	—	—	145
	Főösszeg		1142

Összeállította a kiküldött bizottság nevében :
 Bihardiószeg 1909 szeptember 20-án

Veress István s. k.
 ref. lelkész.

C., melléklet a 21. számhoz.

Magyar Aszfalt Részvénytársaság felsődernai bányatelepe.

Felsőderna 1909. auguszt. 18.

Nagytiszteletű

Ev. ref. Esperes urnak

NAGYLÉTA.

Tegnap négy református lelkész urhoz volt itteni telepünkön szerencsénk, kikkel a bányatelepeinken lakó ev. ref. hivek lelki gondozásának mikénti rendezéséről folytattunk eszmecserét.

Felsődernai bányatelepünk központját képezi az e vidéki három nagy bányatelepnek, középen van a felsődernai aszfaltbánya telep, közvetlen szomszédságában északra a bodonosi szénbánya telep, egy órányi távolban délre a tatarosi aszfalt bánya telep, mind háromnak igazgatása administratiója innen történik a felsődernai telepről, hol rendes orvosunk, kórházunk, postánk telefonunk van, a terjei körjegyzőségnek ide áttelepítését a vármegye törvényhatósági bizottsága már jogerősen elrendelte és jövő évben meg is történik, folyamatban van az eljárás gyógyszerár és csendőr őrs létesítése iránt, fentartunk itt 2 tanerővel állami iskolát.

F. dernai telepünkön is, mint a többin is, teljesen és kizárólag magyar ugy az irodai ügy kezelés, mint az összes külső munkavezetés.

Bár az elmondottak szerint a magyar cultura érdekében minden tőlünk kitelhetőt megteszünk, még is van olyan tér, hol e tekintetben nagy hiányt szenvedünk; tudniillik a munkások lelki gondozása, a vallásosélet tere ez, mert különösen dernai és bodonosi telepeinken évek óta

nem tartatik semmi felekezeti lelkésze által isteni tisztelt; a közeli F. dernai községben g. kath. román templom és lelkész, szintén közeli Bodonoson román kath. tóti templom és lelkész van, Tataroson is csupán gör. keleti román lelkész van.

Ezekhez kényszerülnek vallási szükségleteikben fordulni munkásaink, kiknek pedig felerésze magyar, és a többi is magyar culturában él; nem olvassuk össze, de úgy számítjuk, hogy a 3. telepen a lélekszám 2500—3000 közt van, aminek körülbelül $\frac{1}{4}$ -része ev. ref. vallású.

Hogy ezeknek lelki gondozás nélkül hagyása mily kárt jelent úgy a magyarságra, mint az ev. ref. egyházra, fejtegetnünk szükségtelen, azt régen szomorúan látjuk.

Ez indított bennünket arra, hogy a múlt 1908. évben ajánlatot tettünk a nagyváradi ev. ref. Esperes, urhoz, hogy tatarosi telepünkön egy missziói lelkészi állás létesítése esetén egy nőtlen lelkész urnak megfelelő lakást, fűtést, világítást, évi 300 korona fizetés hozzájárulást vállalatunk biztosít, ezenkívül a dernai és tatarosi állami iskolákban a hittan tanításért a gondnokság évi 240 koronát fizet; természetesen tatarosi és dernai telepünket lelkileg gondoznia kellene.

Mivel azonban, ha Tataroson, mint szélső helyen létesítenék a missziói lelkészi állás, távoli bodonosi telepünk gondozatlan maradna, a tatarosi telepről Dernára és onnan Bodonosra átjárni nagy út volna, — ajánlatunkat oda módosítjuk, hogy kérjük a lelkészi állást Felsődernán, mint természetes központon létesíteni; — innen bodonosi telepünkig villamos vasutunkon éjjel nappal bármikor szabadon lehet közlekedni; tatarosi telepünkre pedig hetenkint 2 ízben mehet át a lelkész ur saját fogatunkon mely oda orvosunkat szokta vinni; első ajánlatunk szerint biztosítjuk a lelkész ur részére a lakást, fűtést, világítást, az évi 300 korona fizetés hozzájárulást, valamint a dernai és tatarosi állami iskolák pénztárából hitoktatásért évi 240 koronát.

Ezenkívül felajánljuk azt, hogy a három helyen az ev. ref. hivektől évenként 300 korona egyházi adót beszedünk esetleg többet is.

Reméljük, hogy ezen ajánlatunkat szívesen fogadni,
és felsődernai telepünkön a missziói lelkeszi állás létesí-
tése iránt a lehető elkövetni méltóztatik.

Szives értesítését várva vagyunk

Kiváló tisztelettel

Magyar Aszfalt Részvénytársaság.

felsődernai bányatelepe.

(P. H.)

Faragó Miksa, sk.

TÁRGYMUTATÓ.

1. Esperes elnök a gyűlést megnyitja.
2. A jelenlevők összeszámláltván, a gyűlés megalakul.
3. Emlékezés Kálvin Jánosról.
4. Esperesi jelentés tudomásul vétele kapcsán, esperesnek elismerés nyilvánítatik, s az iskola fentartó egyházak iskoláik törvényszerű fejlesztésére utasítatnak.
5. Kánonszerű egyház látogatásról szóló esperesi jelentés megnyugvással vétetik tudomásul s abból folyólag, intézkedések tételnek.
6. Időszaki tanács tagjai megválasztatnak.
7. Közalapi bizottság megalakítottatik.
8. Hegyközszentimrei lelkész választás megerősítettik Lovász Béla megválasztott lelkész bekebeleztetik.
9. Füzessy Irma micskei
10. Jákó Berta albisi
11. Novák Imre ér-olaszi-i
12. Walner Gyula b. diószegi
13. Deák Sándor szalacsi
14. Erdey István asszonyvásári-tanítónők és tanítók állásaikban megerősítetvén bekebeleztetnek.
15. Varga Mihály hegyközszentmiklósi tanító állásában ideiglenesen megerősítettik.
16. Varga József kólyi tanító állásában ideiglenesen megerősítettik.
17. Ujonan választott tanítók az esküt leteszik.
18. a., A „Népnevelési közlöny“ járatására az egyházak köteleztetnek.
18. b., Népiskolai tanterv javaslat bírálata, egyházkerületi Népiskolai tanügyi bizottsághoz felterjesztetik.
18. c., Nagylétai dékáni kör szerveztetik, s lelkészi és tanítói dékánok választatnak.
18. d., A canonika vizitációt teljesítő küldöttség tagjaival, az előző évi dékáni és canonika vizitációi jegyzőkönyvei közöltetni rendeltetnek.

18. e., Lelkészi és tanítói dékánok napidijai megállapítatnak.

18. f., Dr. Barcsa János egyh. ker. levéltárnok ajánlata az érmelléki ref. egyházmegye történetének megírására vonatkozólag, köszönettel fogadtatik s az előmunkálatok eszközlése végett bizottsági tagok választatnak.

18. g., Ifj. Mády Lajos ajánlata a „Rendeleti közlöny“-re vonatkozólag nem fogadtatik el.

18. h., Esperes jelentése az egyházmegyei levéltár rendezéséről tudomásul vétetik.

19. Tanítók napidijai — tanítói gyűlések alkalmával — megállapítottak.

20. Tanítói egyesület, tavaszi és őszi közgyűlésről felvett jegyzőkönyvei tudomásul vétel mellett, levéltárba utaltatnak.

21. Missziói jelentés elismeréssel vétetik tudomásul.

22. B. diószegi káplántartási átalány felemelése megerősítettik.

23. B. diószegi „Kalmár“ alap, alapító levele kerülethez felterjesztetik.

24. Ér-semjéni egyh. tanács

25. Érmihályfalvai „

26. Kakádi „ jelentése a lelkészeknek a teljes fizetés élvezetébe lépésök idejéről, tudomásul vétetik.

27. Az érsemjéni egyh. tanács jelentése közszükségleti alapjának adósság törlesztésébe fordításáról helyben hagyatik.

28. Az érsemjéni egyh. tanács, jelentése, takarékmagtárának beszüntetéséről, helyben hagyatik.

29. Ér-semjéni díjlevelek megerősítettnek.

30. Asszonyvásári díjlevelek megerősítettnek.

31. Székelyhidi díjlevelek megerősítettnek.

32. Ér-tarcsai díjlevelek megerősítettnek.

33. Köbölkuti lelkészi díjlevél megerősítettik.

34. Tóttii tanítói díjlevél megerősítettik.

35—43. Ref. segély egyleti kérvények kerülethez pártolólag felterjesztetnek.

44—49. Rendkívüli államsegély iránti kérvények kerülethez pártolólag felterjesztetnek.

50. Kétzi egyház népiskolai tőke segély iránti kérvénye felszerelés végett vissza adatik.

51. A hegyközszentmiklósi egyház nép isk. tőke segély iránti kérvénye kerülethez felterjesztetik.

52. A bogyoszlói egyház közalapi segély kérvénye kerülethez felterjesztetik.

53. A m. petrii leány egyház közalapi segély kérvényének vissza juttatása iránt, kerületnél lépések tételnek.

54. A margittai egyház, — egyházfentartási alap szabályrendeletének módosítása helybenhagyatik.

55. A margittai egyház kölcsön felvétel iránti kérelme teljesítettik.

56. A V. ábrányi egyház torony építési költségvetése vissza adatik.

57. Az ér-adonyi egyház kölcsön felvétel iránti kérelme vissza utasítottik

58. A köbölkuti egyház fa iskola ügye, egyházmegyei ügyésznek kiadatik.

59. Marjai Imre b. félegyházai magtárgondnok hivatalának tovább viselése alól felmentetik.

60. A székelyhidi egyház iskola építés iránti kérvénye vissza adatik.

61. A szalacsi egyház telek vásárlása helybenhagyatik.

62. A szalacsi egyháznak kölcsön felvételre engedély adatik.

63. Az ujlétai egyház legelő elkülönítés iránti kérvényének hely adatik.

64. Lengyel Pál K. kerekii lelkész indítványa elfogadtatik.

65. Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság választatik.

Közigazgatási bírósági ügyek.

1. Jakab József viszont keresete az ér-adonyi egyház ellen.

2. Jakab József lelkész perujítás iránti kérvénye.

Mellékletek.

A., B., C., melléklet a 21 számhoz.

Kiadta: **Fazekas Imre**
egyhm. főjegyző.

